

სწავლი და მოეხილე

№ 38 ნოემბერი – დეკემბერი 2014 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

დედ-მამის მიმართ
პატივისცემა

ბედნიერი ოჯახი,
სიმშვიდის წყაროა

ყურანი ზღვებისა და
მდინარეების შესახებ:

მეცნიერება და ისლამი

წინასიგკვაობა

ძვირფასო მკითხველო!

მოგესალმებით ძვირფასო მკითხველო! როგორც ვიცით ოჯახის საკითხი ის სა-
თუთი თემაა, რომელსაც ისლამი უდიდეს ყურადღებას ანიჭებს. გამოდინარე აქე-
დან, თითოეული ჩვენგანი ვალდებული ვართ ოჯახსა და ოჯახურ ურთიერთობას
გავუფრთხილდეთ, პატივი ვცეთ, შევიყვაროთ და დავაფასოთ.

ოჯახი ერთადერთი გარემოა, სადაც ნებისმიერი ინდივიდი თავს მშვიდად, და-
ცულად და ბედნიერად უნდა გრძნობდეს. სხვაგან ვერსად იქნება ადამიანი ისე-
თი ბედნიერი, როგორც ოჯახში. პიროვნების ყოველდღიური ხასიათი ოჯახში
არსებული ვითარების ანარეკლია. შეიძლება ითქვას, რომ ბედნიერი ოჯახი წუ-
თისოფლის სამოთხეა. სწორედაც ბოლო ათწლეულების მიჯნაზე ოჯახთან მი-
მართებაში განვითარებული ნეგატიური მოვლენები, რა თქმა უნდა, დასაგმობი,
გულდასაწყვეტი, შემადრწუნებელი და შემამფოთებელია. არ შეიძლება ვიფიქროთ
რომ ყველაფერ ამის მიზეზი რწმენის სისუსტეა, მაგრამ მნიშვნელოვანი როლი
სწორედაც, რომ რწმენის სიმტკიცის მოშლას უკავშირდება. ვინაიდან, ადამიანის
ბედნიერი ცხოვრებისთვის აუცილებელია დიადი გამჩენის ბრძანებების ცნობა,
გათავისება და ღვთისმოშიშობა, ეს კი პიროვნებას გადადგმულ ყველა ნაბიჯზე
დააფიქრებს.

სწორედაც რწმენის სისუსტემ, ოჯახური პასუხისმგებლობის არ ცოდნამ, მო-
ვალეობების არასწორად გადანაწილებამ და ურთიერთპატივიცემის არარსებობამ
განაპირობა ოჯახური ძალადობა. ისლამი ზღვარს ავლებს ყველგან, სადაც ნების-
მიერი ადამიანის უფლება ილახება, სადაც პიროვნება სისუსტის გამო იჩაგრება,
სადაც ადამიანი სქესის, კანის ფერის, ეროვნების, მატერიალური მდგომარეობის
გამო ჩაგვრას განიცდის. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ოჯახი, რომელიც ქალისა და
მამაკაცის ერთგული გადანყვეტილებით იქმნება, მასში გაერთიანებულ არცერთ
წევრს არ აქვს უფლება გადალახოს ის ზღვარი, რომელიც მას უზენაესმა ალლაჰმა
დაუწესა.

ჩვენ სხვადასხვა სტატიებში გვისაუბრია ოჯახის, ქალისა და მამაკაცის, შვილე-
ბისა და მშობლების, მშობლებისა და შვილების უფლება მოვალეობების შესახებ.
ამიტომაც შეხსენება ცოდნის დედააო ნათქვამია და ვეცდებით კიდევ ერთხელ გა-
ვიმეოროთ, რომ ინდივიდი ვალდებულია დაიცვას პირველ რიგში, ოჯახის ინტერე-
სები, შეასრულოს ვალდებულებები, პატივი სცეს ერთიმეორის აზრს და ოჯახური
ბედნიერებისთვის ძალღონე არ დაიშუროს. დიახ, ოჯახი უპირველეს საზრუნავია.

ადამ შანთაძე
სრულიად საქართველოს მუჟთის მზადგილო

ღერ-მამის მიმართ პატივისცემა

ოჯახის მთავარი წევრები დედა და მამა არიან. ისინი საპატივიცემულო და ღირსეული ის ადამიანები არიან, რომლებიც ამ ქვეყანაზე შვილების მოსვლის მიზეზი გახდნენ. ისინი თავიანთი ბავშვების მიმართ განიცდიან უზადო სიყვარულის გრძნობას, რომელიც მათ გულებში თვით უზენაესმა ალლაჰმა ჩასახლა. ამ გრძნობის სიტყვებით გამოცემა ძალიან ძნელია. მშობლები მზად არიან გადალახონ ნებისმიერი ტკივილი, გაუძლონ ნებისმიერ გამოცდას. ისინი ყველაფერს იღებენ შვილის გულისთვის და სანაცვლოდ არაფერს ითხოვენ. ერთადერთი, რასაც ისინი ელოდებიან,

არის მათ მიმართ სიყვარულისა და პატივისცემის გამომჟღავნება და ეს მათი ბუნებრივი, კანონიერი უფლებაა.

მშობლების პატივისცემა და დაფასება, უპირველესად, როგორც ადამიანური, ასევე რელიგიური ვალდებულებაა. ნებისმიერ ზნეობრივ სისტემაში, რომელშიც ადამიანური გრძნობები არ არის მოშლილი, მშობელი უდიდესი პატივისა და დაფასების ღირსია. ისლამის თვალსაზრისით, მშობლების დაფასება უფრო საყურადღებო და ფაქიზი თემაა. ვინაიდან ისლამის ორ უდიდეს რელიგიურ წყაროში, წმინდა ყურანსა და

ჰადისებში, განსაკუთრებული ადგილი უკავია უძირფასესი არსებების: დედისა და მამის პატივისცემას, მათზე მორჩილებასა და ღმობიერებით მოქცევას.

წმინდა ყურანში სურა ისრას 24-ე აიათში უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

“და ისინი მფარველობის ქვეშ აიყვანე ღმობიერებითა და თავმდაბლობით და თქვი: “ღმერთო ჩემო! პატარაობისას როგორი მზურ-

ველობითაც გამზარდეს, ისე შეიწყალე ესენი!”

ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„გ ა - მოიჩინეთ კ ე თ ი ლ - განწყობა მშობლების მიმართ და მათთვის სიკეთე აკეთეთ. მაშინ თქვენი შვილებიც პატი-

ვისცემით მოგეპყრობიან და თქვენი დამჯერნი იქნებიან.“ (რჩეული ჰადისები, მესამე წიგნი, ჰადისი 11)

„არცერთ ბავშვს არ შეუძლია თავისი ვალი საკუთარი მამის წინაშე სრულად გადაიხადოს გარდა იმ შემთხვევისა, მამამისი მონა რომ ყოფილიყო, მას გამოესყიდა და გაეთავისუფლებინა.“ (რიადუს სალიხინი, ტ.1, ჰადისი 311)

აბუ ჰურაირა გადმოგვცემს ჩვენი საყავრელი შუამავლის სიტყვებს:

„დაე, მინა დაეყაროს!“ „დაე, მინა დაეყაროს!“ წმინდა მუჰამედს ჰკითხეს: „ალლაჰის შუამავალო, ვის უნდა დაეყაროს მინა?“ მან უპასუხა: „იმას, ვინც თავისი, ხანდაზმული ორივე მშობლისთვის, ან ერთ-ერთი მათგანისთვის

სიკეთე არ გააკეთა და ამიტომაც სამოქმედო მოხვედრა ვერ შეძლო“ (საჰიჰი მუსლიმი, ტ.8, გვ. 17)

ადათ-წესებიდან გამომდინარე, საზოგადოების სხვადასხვა ნაწილი დედამამის დაფასებას და მათთან კეთილმოპყრობას, მნიშვნელოვან ყურადღებას აქცევს. ჩვენ, როგორც ისლამის რელიგიის მიმდევარნი, მშობლების დაფასებასა და პატივიცემას უზენაესი

“და დაგიდგინა შენმა ღმერთმა, რომ არ ეთაყვანოთ არავის, გარდა მისი და კეთილად მოექცეთ მშობლებს. თუ მშობელთაგან ერთ-ერთი ან ორივე მიაღწევს სიბერემდე, არ უთხრა: “უჰ!” და არ გაუწყრე მათ და ლამაზი სიტყვა უთხარი!”
(სურა ისრა, აიათი-23).

ალლაჰის ბრძანებისამებრ ვასრულებთ, რაც მათ მიმართ კეთილ დამოკიდებულებას უფრო მტკიცეს ხდის. დედამამის მიმართ ურჩობა უტოლდება უზენაესი ალლაჰის ბრძანების არად ჩაგდებას, და სწორედ ეს ბრძანება გვა-

ვალდებულებს მშობლების მიმართ უფრო მეტი ყურადღების გამოჩენას.

ერთხელ, როდესაც ერთ-ერთმა თანამიმდევარმა ალლაჰის შუამავალს ზუსტად სამჯერ გაუმეორა ანალოგიური შეკითხვა, რომ ვის გავუკეთო ყველაზე მეტი სიკეთე, შუამავალმა სამიჯერ უცვლელი პასუხი გასცა: „დედას“. მხოლოდ მეოთხეჯერ, როდესაც იგივე კითხვა ხელახლა დასვა, მაშინ უკეთილშობილესმა შუამავალმა მიუგო, რომ „მამას“ მოქცეოდა კეთილად. (ბუჰარი, ედები 2. მუსლიმი, ბირრი, 1.)

უდიდეს ცოდვათაგან პირველი უზენაესი ალლაჰის მოზიარის რწმენაა, ხოლო მეორე — მშობლების მიმართ ურჩობა. მშობლებს, რომლებიც უზე-

ნების ალლაჰის ბრძანებებს არ ასრულებენ და აკრძალვებისგან თავს შორს არ იკავებენ, ურწმუნონი არიან, მაგრამ ეს მძიმე ვითარებაც კი დედობრივ და მამობრივ უფლებებს არ უკარგავს მათ. გამომდინარე აქედან, მშობლების იმ მოთხოვნებს, რომლებიც უზენაესი ალლაჰის უარყოფას არ ემსახურება და დიადი ბრძანებების შესრულებასთან წინააღმდეგობაში არ მოდის, ყოველთვის კეთილად უნდა მოვეპყროთ.

იმ შემთხვევაშიც კი, როცა მშობლებს შვილების წინაშე სათანადო გულისხმიერება და სიკეთე არ ჰქონდეთ გამოჩენილი, უფრო მეტიც, სიკეთის მაგივრად შვილებისთვის ზიანი ჰქონდეთ მიყენებული, შვილები მაინც ვალდებული არიან დედ-მამას კეთილად მოექცნენ, ვინაიდან, როცა ადამიანი ხანში შედის, ის ბავშვური ხასიათის ხდება. მშობლები პატარაობისას ჩვენს მიერ ჩადენილ შეცდომებსა და საზიანო ქცევებს მომღიმარი სახით უცქერდნენ და დღეს ისინი უკვე ჩვენზე ხდებიან დამოკიდებული, ამიტომაც არ გვაქვს უფლება, რომ მათ უხეშად მოვექცეთ. პირიქით, ვალდებული ვართ გვეკისრება, რომ მათ კეთილად მოვექცეთ, მათ მიმართ მადლიერება გამოვხატოთ.

მშობლებს განსაკუთრებით მოხუცებულობის დროს უნდა გავუწიოთ სამსახური, როცა დაუძღურდებიან და ფიზიკურად დასუსტდებიან. ყურანში ვკითხულობთ:

"და დაგიდგინა შენმა ღმერთმა, რომ არ ეთავყვანოთ არავის, გარდა მისი და კეთილად მოექცეთ მშობლებს. თუ მშობელთაგან ერთ-ერთი, ან ორივე მიაღწევს სიბერემდე, არ უთხრა: "უჰ!" და არ გაუწყრე მათ და ლამაზი სიტყვა უთხარი!" (სურა ისრა, აიათი-23).

"და ისინი მფარველობის ქვეშ აიყვანე ღმობიერებითა და თავმდაბლობით და თქვი: ღმერთო ჩემო! პატარაობისას როგორც (მზრუნველობით) გამზარდეს, ისე შეინწყალე ესენი!" (სურა ისრა, აიათი-23).

ერთი სიტყვით, თუ შვილები თავიანთ მშობლებს ალერსიანად და სიყვარულით მოეპყრობიან, მაშინ შესაძლებელია, რაღაც ზომით მშობლების წინაშე თავიანთი ვალი გადაიხადონ. მაგრამ თუ მათ გავანანყენებთ და მათ გულებს ტკივილს მივაყენებთ, კეთილდღეობას ვერასდროს მივაღწევთ, დასჯილი ვიქნებით როგორც ამ ქვეყნად, ასევე მარადიულ ცხოვრებაში. რამდენი უბედურება და გაჭირვება დაატყდათ თავს მათ, ვინც მშობლებს არ ემორჩილებოდნენ, სიჯიუტეს იჩენდნენ. ასეთებმა მადლიერების ნაცვლად მათი წყევლა დაიმსახურეს. არაერთხელ მოგვისმენია მათი მისამართით ნათქვამი სიტყვები: „აი, ახლა იმკიან მშობლების წინაშე თავიანთი ქცევების ნაყოფს“.

მშობლების დაფასებითა და პატივისცემით ხვავი-ბარაქა მოგვემატება და სიცოცხლე გაგვიხანგრძლივდება. ჰადისში ვკითხულობთ: *"ვისაც ხვავ-ბარაქის მომატება და სიცოცხლის გახანგრძლივება სურს, მშობლები დააფასოს, მათ პატივი სცეს და ნათესაური კავშირები არ განწყვიტოს."*

უბედურებების თავიდან აცილება ალლაჰის მიმართ ლოცვა-ვედრებითაა შესაძლებელი, კეთილი საქმეების კეთებით კი სიცოცხლეს გავიხანგრძლივებთ. თუმცა აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ როცა სიკვდილის დრო მოვა, ერთი საათით ვერც წინ გადავწევთ და ვერც უკან, და ვიდრე სიკვდილის დრო არ მოვა, არავინ მოკვდება. ყველაფერი ალლაჰის ნებით ხდება. ყურანში ვკითხულობთ: *"უთხარი: თუკი ალლაჰი არ ინებებს, მე ისიც კი არ ძალმიძს, ჩემს სულს ვავნო, ან ვარგო. ყოველი თემისთვის დადგენილია დრო. როცა დადგება დრო აღსასრულისა, ისინი, თუნდაც ერთი საათით, ვერც მის გადავადებას შეძლებენ და ვერც დაჩქარებას." (სურა იუნუსი, აიათი-49)*

ადამიანი ამქვეყნად რასაც დასთესს, იმქვეყნად იმას მოიმკის. თუ ჩვენ მშობლები გვეყვარება და მათ დავაფასებთ,

ჩვენი შვილებიც ჩვენ დავგავასებენ. თუ ჩვენ სხვის ნაკლოვანებებს დავფარავთ, ალლაჰიც იმქვეყნად ჩვენს ნაკლოვანებებს დავფარავს.

მშობლების ყველა თხოვნა დაუყოვნებლივ უნდა შევასრულოთ, მათ არაფერი არ უნდა დავუშალოთ.

ერთი მოხუცი შვილის ქონებიდან უნებართვოდ სარგებლობდა, შვილი გაბრაზებულა, უნებართოდ ქონებას ნუ ხარჯავო. განაწყენებული მოხუცი მუჰამმედ შუამავალთან (ს.ა.ვ.) მივიდა და შესჩივლა: "ო, ალლაჰის შუამავალო, ერთ დროს მე ძლიერი და შეძლებული ვიყავი, შვილი მე გაეზარდე, დღეს კი უნებართოდ მისი ქონებიდან სარგებლობას მიკრძალავს." შუამავალმა მოხუცის შვილი დაიბარა და უთხრა: "შენც და შენი ქონებაც მამაშენისაა."

ყანაში მარცვალი ვინც დათესა, მოსავალიც მისია, შვილიც მამის ნაყოფია, ამიტომ შვილიც და შვილის ქონებაც მამისაა.

ერთ დღეს შუამავალთან "ბენი სელემეს" ტომიდან ერთი კაცი მივიდა და ჰკითხა:

-ალლაჰის შუამავალო, მშობლებს გარდაცვალების შემდეგ რა უნდა გაუკეთოთ ისეთი, რომელიც მათთვის

მადლის მომტანი იქნება?

შუამავალმა უპასუხა: "მათთვის ვედრება ალავლინეთ, ალლაჰს ცოდვების პატიება სთხოვეთ, ასევე მათი შეპირებები, ვალები, ხელშეკრულებები, ანდერძი და სხვა სისრულეში მოიყვანეთ. ჰაჯობაზე თუ არნასულან, თქვენნადით მათ მაგივრად, ან სხვა გააგზავნეთ."

ასევე მნიშვნელოვანია მშობლების მეგობრების მონახულება და მათი პატივისცემა. ჰადისში ვკითხულობთ: "უეჭველად საუკეთესო საქმეებს შორის ერთ-ერთი შვილის მიერ მშობლების მეგობრებთან მეგობრობის გაგრძელებაა."

მშობლებს უნდა ვთხოვოთ, რომ ჩვენთვის ალლაჰს შეევედრონ, რადგანაც შუამავალი ერთ-ერთ ჰადისში ასე ბრძანებს: "სამი ადამიანის ვედრება აუცილებლად ასრულდება: ჩაგრულის, სტუმრის და მშობლის."

"ღმერთო ჩვენო! მომიტევე მე, ჩემს მშობლებსა და მორწმუნეებს იმ დღეს, როცა შედგება ანგარიშგება." (სურა იბრაჰიმი, აიათი-41)

მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.გ.) თანამიმდევრები, ბომლოებიც სიცოცხლოშივე იქცნენ სამოთხის მობინადრებად

აბუ ბაქრ „სიდდიყი“

თავისი უერთგულესი მეუღლის, ხატიჯეს (ალლაჰმა დალოცოს), შემდეგ აბუ ბაქრ „სიდდიყი“ (ალლაჰმა დალოცოს) მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.გ.) პირველი თანამიმდევართაგანია, რომელმაც ისლამი მიიღო. ის ქალაქ მექას მცხოვრებლებს შორის სარგებლობდა პატივისცემით, გამოირჩეოდა სამართლიანობით, მგრძნობიარე გულითა და

გულუხვობით.

წმინდა აბუ ბაქრმა თავისი მრავალრიცხოვანი ქონება ისლამის დაარსებას მიუძღვნა, იგი უპირატესობას მოკრძალებულ და სამართლიან ცხოვრებას ანიჭებდა. ის იყო სუსტებისა და უძლურების დამცველი. როგორც მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.გ.) ახლობელი და ერთგული მეგობარი, ის მოხსენიებულია წმინდა ყურანში, როგორც „ორიდან ერთ-ერთი“. სწორედ მისი ძალისხ-

მევით შეიკრიბა ერთ წიგნად წმინდა ყურანი. წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ვ.) გარდაცვალების შემდეგ აბუ ბაქრმა (ალლაჰმა დალოცოს) გადალახა ჯერ კიდევ ბურუსით მოცული წყვდიადი, უწესრიგობა და ხალხს ასეთი სიტყვით მიმართა: „ო, ადამიანებო! თქვენ, ვინც მუჰამმედს (ს.ა.ვ.) ეთაყვანებოდით, იცოდეთ, რომ მუჰამმედი (ს.ა.ვ.) გარდაიცვალა! ხოლო მათ, ვინც უზენაეს ალლაჰს ეთაყვანებიან, იციან, რომ ალლაჰი მარად ცოცხალია!“ აბუ ბაქრი მუსლიმთა პირველ ხალიფად აირჩიეს. აბუ ბაქრის ანდერძის თანახმად, ის წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ვ.) საფლავის გვერდით დაკრძალეს. სიკვდილის წინ მან ბრძანა, გაეყიდათ ხალიფობის პერიოდში მის საკუთრებაში არსებული მიწები, ხოლო შემოსული თანხა მონყალეზად გაეღოთ.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ვ.) ერთხელ თქვა: „ჩვენ, ჩვენთვის გაკეთებული სიკეთისათვის მონყალეზების (მადლიერების გადახდის) გარეშე, აბუ ბაქრის გარდა, არავინ დაგვიტოვებია, მან ჩვენ იმდენი სიკეთე გაგვიკეთა, რომ განკითხვის დღეს უზენაესი ალლაჰი თვითონ დააჯილდოებს მას.“

ომარ ბინ ხატტაბი (ალლაჰმა დალოცოს)

ომარ ბინ ხატტაბი (ალლაჰმა დალოცოს) აბუ ბაქრის შემდეგ მეორე ხალიფა იყო. თავდაპირველად ის გამოვიდა როგორც ისლამის მგზნებარე და ხანგრძლივი მოწინააღმდეგე, რომელმაც დაიფიცა, რომ მოეკლა წმინდა მუჰამმედი (ს.ა.ვ.), მაგრამ ამბებმა, რომლებიც

ბიც მას ჩანაფიქრის განხორციელების გზაზე გადახდა, მისი გულის სიღრმეში ღრმა შინაგანი გარდატეხა მოახდინა, რის შემდეგაც იგი მივიდა მუჰამმედთან (ს.ა.ვ.), “შეჰადეთი” წარმოსთქვა და მუსლიმთა რიგებში გაერთიანდა. ეს მოხდა წმინდა ყურანის გარდმოვლენის დაწყებიდან მეექვსე წელს. ომარმა (ალლაჰმა დალოცოს) უშიშრად დაიწყო ნამაზის ლოცვა ბეითულლაჰში, რითაც მხარი დაუჭირა და შეაგულიანა მუსლიმები. მექას მუსლიმებმა ამის შემდეგ ჰპოვეს მოსვენება და სიმშვიდე. ომარი (ალლაჰმა დალოცოს) ყველა ჩაგრული მუსლიმის დამცველად იქცა.

როცა მექადან მედინაში გადასახლების ცნობა გავრცელდა, პატივდებული ომარი (ალლაჰმა დალოცოს) უშიშრად, დაუმაღლავად ოცამდე თანამოაზრესთან ერთად მედინაში გაემგზავრა. ის აქტიურად მონაწილეობდა ბედირის, უჰუდის, ჰენდეკის, ხაიბერის

ბრძოლებში და მეთაურის მოვალეობას ასრულებდა. აბუ ბაქრის (ალლაჰმა დალოცოს) მმართველობის პერიოდში კეთილშობილი ომარი მისი ერთგული დამხმარე იყო. პატივდებული ომარი გამოირჩეოდა მტკიცე ხასიათითა და მახვილგონიერი პასუხისმგებლობით. ის ეხმარებოდა ყველას, ვისაც თუ დახმარება ესაჭიროებოდა, მას შეეძლო მთელი ღამე არ დაეძინა და პრობლემის მოგვარების გზები ეძებნა. უზენაესმა ალლაჰმა წმინდა ომარს გულსა და სულში სამართლიანობისა და პატივისცემის გრძნობა ჩაუნერგა. ის მმართველებსა და სხვა სახელმწიფო მოხელეებს მკაცრად ეპყრობოდა. ხალხის მიმართ უსამართლო დამოკიდებულებას არ უშ-

ვებდა. მისი მმართველობის პერიოდში მონესრიგდა და სისტემაში მოვიდა კალენდარი, დაენიშნათ ხელფასი მეცნიერებსა და სამხედროებს, წესრიგში მოიყვანეს არმია, დაამუშავეს და შემოიღეს ისლამური სამართლის (ფიქჰი) მეთოდი.

ოსმან ბინ აფფანი (აღლაჰმა დალოცოს)

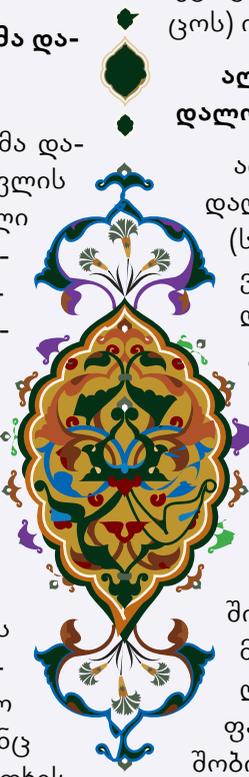
ოსმან ბინ აფფანი (აღლაჰმა დალოცოს) მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ვ.) გვარის წარმომადგენელი იყო. ის გახლდათ ისლამის მიმდებთაგან ერთ-ერთი პირველი. მას ცოლად ჰყავდა მუჰამედ შუამავლის ქალიშვილი, რუყიე (აღლაჰმა დალოცოს). როგორც შეძლებული ადამიანი, ის ისლამის ჩამოყალიბებას ყოველმხრივ მხარს უჭერდა და მუსლიმებს ეხმარებოდა. მედინაში მან გამოიხსიდა ჭა. აღლაჰის შუამავლის (ს.ა.ვ.) ჰადისში ლაჰარაკია იმაზე, თუ რამდენად საჭირო იყო ეს ჭა მუსლიმებისათვის: „ვინც რუმის ჭას გახსნიდა, მას სამოთხის კარები გაეხსნებოდა!“ (ბუჰარი, ფადაილუალ - ასხაბ, 47). რუყიეს (აღლაჰმა დალოცოს) გარდაცვალების შემდეგ მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ვ.) მას ცოლად შერთო თავისი მეორე ქალიშვილი, უმმუ გულსუმი. ამის შემდეგ პატივდებულ ოსმანს შეარქვეს „ზინურეინი“ („მზის ორი სხივის მფლობელი“). როგორც აღლაჰის შუამავლის (ს.ა.ვ.) თავგანწირული და საიმედო თანამიმდევარი, ის ხშირად იღებდა პატივს, დარჩენილიყო მედინაში შუამავლის (ს.ა.ვ.) ნაცვლად, როცა მას ლაშქრობებსა თუ მოლაპარაკებებში მონაწილეობა უხდებოდა. აღლაჰის შუამავალი მისთვის ასეთ ვედრებას აღავლენდა: „ო, აღლაჰ! მე ოსმანის კმაყოფილი ვარ და შენც იყავი მისი კმაყოფილი!“ (იბნ

ხიშმ, სირა, IV, 161). მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) ოსმანის შესახებ ამბობდა: „ის ჩემს თანამიმდევართაგან ერთ-ერთი თავდადებული და დიდსულოვანი ადამიანია. თითოეულ შუამავალს სამოთხეში თავისი მეგზური ეყოლება. იქ ჩემი მეგზური კი ოსმანი (აღლაჰმა დალოცოს) იქნება.“

ალი ბინ აბუ ტალიბი (აღლაჰმა დალოცოს)

ალი ბინ აბუ ტალიბი (აღლაჰმა დალოცოს) მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ვ.) ბიძაშვილი იყო. ის შუამავლის (ს.ა.ვ.) გვერდით გაიზარდა და იყო ერთ-ერთი პირველი, ვინც ხატიჯეს შემდეგ მუსლიმი გახდა. მაშინ ის ათი წლის იყო. მექასა და მედინაში ის ასევე მუჰამედ შუამავალთან (ს.ა.ვ.) ერთად იყო. უჰუდის ბრძოლიდანის გამარჯვებული დაბრუნდა, ბედირის ბრძოლაში ის მედროშე იყო, ამის შემდეგ მას „ესედულლაჰი“ („აღლაჰის ლომი“) შეარქვეს და ხანჯალი, ფარი და აქლემი აჩუქეს. კეთილშობილი ალი მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ვ.) ქალიშვილზე, ფატმაზე, დაქორწინდა. ახალგაზრდებს ნიქაჰი თავად შუამავალმა (ს.ა.ვ.) წაუკითხა. ალის და ფატმას სამი ვაჟიშვილი: ხასანი, ხუსეინი, მუხსინი და ორი ქალიშვილი: ზეინაბი და გულსუმი შეეძინათ.

პატივდებულ ალის (აღლაჰმა დალოცოს) ყველა ის თვისება გააჩნდა, რომლებიც ჭეშმარიტ მუსლიმს ახასიათებდა. ის გამოირჩეოდა უზარმაზარი ჭკუითა და განათლებით. მას ჰქონდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ვ.) პირადი მწერლის თანამდებობა, ის იყო ჰაფიზი (ყურანის ზეპირმცოდნე), წმინდა ყურანის ამხსნელ-განმმარტავი, ჰადისების ამხსნელი და გადმოსცა 500-მდე ჰადისი, მან მოამზადა სახელმწიფოებისა და მოსამსახურეების დარიგებები. პატი-

ვდებული ალი გამოირჩეოდა ღვთის-
მოშიშობით, მონესრიგებულობით, კე-
თილშობილებითა და დიდსულოვნებით.
ალლაჰის შუამავალთან (ს.ა.ვ.) ალის
კეთილშობილებამ, მისმა სულიერმა
სიახლოვემ გაადვილა ხალხში აზრი,
რომ შეეთხზათ მასზე ლეგენდები და
ის ლეგენდარულ პიროვნებად ექციათ.
ერთხელ მას მხოლოდ ოთხი დირჰე-
მი ჰქონდა და მათგან ერთი სადაყად
გასცა ღიად, მეორე - საიდუმლოდ, მე-
სამე - დღისით და მეოთხე - ღამით.
მისი ასეთი საქციელის შემდეგ გარდ-
მოველინა სურა „ბაყარას“ 274-ე აია-
თი, რომელშიც ნათქვამია: „ისინი,
ვინც გასცემენ მონყალებას დღისი-
თა და ღამით, მალულად და ცხადად,
ღმერთისგან ჯილდოს მიიღებენ,
და არ იქნება მათთვის არც შიში
და არც მწუხარება.“

კეთილშობილი ალი ისლამური სახელმწიფოს მეოთხე ხალიფად აირჩიეს.

საად ბინ აბუ ვაყყასი (ალლაჰმა დალოცოს)

საადბინ აბუ ვაყყასი (ალლაჰმა დალოცოს) დედის მხრიდან შუამავლის (ს.ა.ვ.) გვარის წარმომადგენელი იყო. მან ისლამი ჯერ კიდევ მაშინ მიიღო, როცა ნამაზის ლოცვა ფარძად (აუცილებელი) არ იყო დაწესებული. ის მაშინ 17 წლის იყო. (იბნ სად, თაბაქათუ-ალ-ყუბრა, ბეირუთ, III, 139).

მედინაში გადასვლამდე საადი მექაში დარჩა, სადაც კერპთაყვანისმცემლების მხრიდან დევნას განიცდიდა. ისლამის დაარსების გზაზე ის ყველა ლაშქრობასა და ომში მონაწილეობდა. ის ყოველთვის ალლაჰის შუამავლის (ს.ა.ვ.) გვერდით იმყოფებოდა და მას იცავდა. აბუ ვაყყასი (ალლაჰმა დალოცოს) ფლობდა არაჩვეულებრივ ძალა-

სა და მტკიცე ხასიათს, მაგრამ კონფლიქტებისა და კამათების მომხრეებს ემიჯნებოდა. ამიტომ ეწეოდა წყნარ ცხოვრებას, არ ავლენდა ლიდერის ამბიციებს, დროის უმეტეს ნაწილს კეთილი საქმეების კეთებას და ღვთისმსახურებას უთმობდა. მიუხედავად იმისა, რომ მას სიცოცხლეშივე ემცნო, იმქვეყნად სამოთხის ბინადარი გახდებოდა, ის, ისევე როგორც ყველა სხვა თანამიმდევარი, უფრო მეტი ყურადღებითა და პასუხისმგებლობით ეკიდებოდა თავის

ცხოვრებას, ცდილობდა ყველაფრით წმინდა ყურანით მითითებული და ალლაჰის შუამავლის პირადი მაგალითის, ჭეშმარიტი მუსლიმის სახის შესაბამისი ყოფილიყო. სამართლიანობა და იმედით გამსჭვალვა მისი ხასიათის ძირითადი თვისება იყო, ამიტომ მის მიერ გადმოცემული შუამავლის ყველა ჰადისი სარწმუნოდ მიიჩნევა. ომარმა (ალლაჰმა დალოცოს), რომელიც დიდი ყურადღებით ეკიდებოდა ჰადისებს, ერთხელ მის შვილს უთხრა: „შვილო ჩემო, თუკი შენ საადისგან (ალლაჰმა დალოცოს) გსმენია რომელიღაც ჰადისი, მაშინ ამის შემდეგ შენ არ გაქვს აუცილებლობა, მიიღო კიდევ სხვა ვინმესგან ჰადისი“ (ასრუ საადა, 1, 437-438).

საადი (ალლაჰმა დალოცოს) ჰიჯრიდან 55-ე წელს აქიქის ველზე გარდაიცვალა. მისი ცხედარი დასაფლავებლად გადაიტანეს მედინაში და გამოსამშვიდობებელი ნამაზი მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ვ.) მეჩეთში შეასრულეს. გადმოცემის მიხედვით, რომელიც საადის (ალლაჰმა დალოცოს) შვილისგან, ამირასგან, ჩანერილი აქვს იბნულ ასირს, იგი მუჰაჯირთაგან (გადასახლებულთაგან) უკანასკნელი იყო.

საიდ ბინ ზაიდი (აღლაჰმა დალოცოს)

საიდ ბინ ზაიდი (აღლაჰმა დალოცოს) პირველ მორწმუნეთა რიგებიდან იყო. ის ჯერ კიდევ მაშინ გამუსლიმანდა, როცა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ვ.) მალულად თავის სახლში ქადაქებდა ისლამს. როგორც ერთ-ერთი პირველი გადასახლებულთაგანი, საიდ ბინ ზაიდი (აღლაჰმა დალოცოს), პრაქტიკულად ყველა ბრძოლაში მონაწილეობდა. ჰადისი ათი თანამიმდევრის შესახებ, რომლებიც აღლაჰის შუამავლის (ს.ა.ვ.) გადმოცემით, უზენაესმა აღლაჰმა ჯერ კიდევ სიცოცხლეში მიიჩნია სამოთხის (აშარა და მუბაშარა) ღირსებად, საიდმა (აღლაჰმა დალოცოს) გადმოგვცა.

საიდი იმდენად კეთილშობილი და სამართლიანი ადამიანი იყო, რომ მის ლოცვა-ვედრებებს უზენაესი აღლაჰი უმალღებულობდა. თავისი სიცოცხლის უკანასკნელი წლები საიდმა აქიქის ველზე, მედინას მახლობელ სოფელში, გაატარა, სადაც მინათმოქმედებასაც მისდევდა. ჰიჯრას მიხედვით ის 50-51 წელს 70 წლის ასაკში გარდაიცვალა. მისი ქალიშვილები ცოლებად აღის (აღლაჰმა დალოცოს) შვილისშვილებს გაჰყვნენ.

ტალხა ბინ უბაიდულლაჰი (აღლაჰმა დალოცოს)

ტალხა ბინ უბაიდულლაჰი (აღლაჰმა დალოცოს) წარმატებული ვაჭარი იყო, მონაწილეობდა სხვადასხვა სავაჭრო ბაზრობაზე. და აი, ერთ-ერთ ბაზრობაზე მასთან მივიდა ბერმონაზონი და ჰკითხა:

— გამოჩნდა თუ არა აჰმადი?

ტალხა ვერ მიხვდა, თუ რაში იყო საქმე და ჰკითხა:

— და ვინ არის აჰმადი?

— მალე შუამავალთაგან უკანასკნელი უნდა მოვიდეს. ის ჰარემიდან გამო-

ვა, შემდეგ გადასახლება ისეთ ადგილას, სადაც ბევრი ფინიკი ხარობს. აბა, შენ იცი, უთვალთვალე, მხედველობიდან არ გამოგრჩეს!

ბერმონაზონის სიტყვებმა ტალხაზე ძლიერი ზეგავლენა მოახდინა. მექაში დაბრუნებისთანავე მან დაიწყო გამოკითხვა შუამავლის შესახებ. მალე შეიტყო, რომ აბდულლაჰის შვილმა, მუჰამედ-აღ-ამინმა, თავისი შუამავლობის მისიის შესახებ გამოაცხადა და კიდევ ის, რომ აბუ ბაქრმა მიიღო მისი მონობა და მისი მიმდევარი გახდა. ის მივიდა აბუ ბაქრთან და მოუყვა ბერმონაზონთან შეხვედრის შესახებ. აბუ ბაქრმა ტალხა აღლაჰის შუამავალთან (ს.ა.ვ.) მიიყვანა, სადაც ტალხამ ისლამის რწმენით გაციკროვნდა.

როგორც ბევრი სხვა მუსლიმი, ტალხა ბინ უბაიდულლაჰი (აღლაჰმა დალოცოს) ისლამის მიღების შემდეგ კერპთაყვანისმცემლების მხრიდან დამცირებისა და შეურაცხყოფის მსხვერპლი აღმოჩნდა. მაგრამ ყოველივე ეს მას არ აშინებდა. იღებდა რა აქტიურ მონაწილეობას საჰაბების თათბირზე (შურა), ის მთელ საკუთარ თავს ისლამის სამსახურს უძღვნიდა. ის იყო გულუხვობისა და დელიკატურობის უტყუარი მაგალითი.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ **ზუბეირ ბინ ავვამი, აბდურრაჰმან ბინ ავფი და ებუ უბეიდე ბინ ჯერრაჰი** (აღლაჰმა დალოცოს ისინი) იმ ათეულში შედიან, რომელთაც სიცოცხლეშივე სამოთხეში დამკვიდრების შესახებ ეცნობათ. თუმცა მიუხედავად ასეთი უდიდესი სამახარო ბლო ამბისა, მათ ამქვეყნიური ცხოვრება, სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე ისლამის სამსახურს მიუძღვნეს.

დაე, უზენაესი აღლაჰი იყოს ყველა მათგანისგან კმაყოფილი.

თარგმნა: მ ი ხ ე ლ გ ე ლ ა ძ ე მ

ბედნიერი ოჯახი, სიმშვიდის წყაროა

 დანიელ მღვდელაძე

ოჯახი არის პატარა საზოგადოება, რომელიც შედგება მშობლებისა და შვილებისგან.

ოჯახების ერთობით ერი წარმოიშობა. ერებისთვის ოჯახს ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს, ვინაიდან მისი საფუძველი ოჯახია. თუ ოჯახი მშვიდი და ბედნიერია, ერიც ძლიერი და ურყევი იქნება.

ოჯახი არის პირველი სკოლა, რომელშიც საკუთარი ხალხის წეს-ჩვეულებებისა და ტრადიციების დაფასებას ასწავლიან. ოჯახში ბავშვები ალლაჰის, საკუთარი ხალხისა და სამშობლოს წინაშე ვალდებულებების პირველ გაკვეთილებს იღებენ. ისინი აკვირდებიან რა უფროსებს, სურთ ყველაფერში მათი მსგავსი იყვნენ. ბავშვი პატარაობიდანვე რა მოქმედებასაც ხედავს, დეტალურად აღიქვამს, შემდეგ ყოველივე მის სუ-

ლიერებაში მკვიდრდება და ჩვევად იქცევა. ამგვარად, ადამიანის ხასიათი ჯერ კიდევ ბავშვობაში ყალიბდება.

ადამიანების ქცევებს ბავშვი სარკესავით ზუსტად აღიქვამს, ამიტომ მის უმნიშვნელო სულიერებაში კარგი ჩვევები რომ აისახოს, საჭიროა, ოჯახის წევრებმა კარგი მაგალითი უჩვენონ. ამიტომ ოჯახის წევრების ერთმანეთთან დამოკიდებულება, მათი მისია და ვალდებულებები პირნათლად უნდა შესრულდეს, ოჯახის ბედნიერება და ერის მომავალი ზემოთ აღნიშნულზეა დამოკიდებული.

ოჯახის წევრების ვალდებულებები

ოჯახის საფუძველი არიან ცოლი და ქმარი. ოჯახი, უპირველესად, მათით იქმნება.

წმინდა შუამავალი ამბობდა: „გახსოვდეთ, რომ თქვენ და თქვენს ქალებს გაქვთ ვალდებულებები ერთმანეთის წინაშე“ (რიაზუს სხალიჰინი, ტ1, გ.318)

ა — ცოლ ქმრის მოვალებები ერთმანეთის წინაშე.

უპირველეს ყოვლისა, ცოლსა და ქმარს შორის უნდა იყოს ურთიერთსიყვარული, მამაკაცმა უნდა გამოიმუშაოს ჰალალი სახსრები იმისათვის, რომ საკუთარი ოჯახი საკვებით, ტანსაცმლითა და ყოველდღიური აუცილებლობით უზრუნველყოს. იგი თავისი ოჯახის წევრებს რელიგიური და ზნეობრივი პრინციპების შესრულებაში უნდა დაეხმაროს და შეეცადოს ხარვეზები აღმოაფხვრევიან, ქმარი თავის ცოლს სათნოდ უნდა მოექცეს, არ უნდა იყოს უხეში და სასტიკი. ალლაჰის შუამავალი ამ საკითხთან დაკავშირებით ბრძანებს: „*მორწმუნეებში სრულყოფილი რწმენის პატრონია ის, ვისაც კარგი ზნეობა აქვს. თქვენ შორის საუკეთესოა ის, ვინც კარგად ეპყრობა ქა-*

ლებს“ (რიაზუს სხალიჰინი, ტ1, გ.320)

ცოლს ქმარი უნდა უყვარდეს და პატივს სცემდეს, იყოს მისი ერთგული, დაეხმაროს მეურნეობის მართვასა და შვილების აღზრდაში. ცოლი ეკონომიური უნდა იყოს და ქმრის მიერ გამომუშავებული სახსრები ფუჭად არ დახარჯოს. ქალი უნდა იყოს ოჯახის ერთგული და საკუთარი ღირსება დაიცვას. წმინდა მუჰამედმა ბრძანა: „*ქალს, რომელიც ასრულებს ხუთი დროის სავალდებულო ნამაზს, იცავს მარხვას რამაზნის თვეში, უფრთხილდება ღირსებას და ემორჩილება ქმარს, ეტყვიან: „შედი სამოთხეში იმ კარით, რომელსაც ისურვებ“.* (250 ჰადისი, გვ. 186)

„*თუ გარდაიცვალა ქალი, რომლითაც ქმარი კმაყოფილი იყო, ის სამოთხეში შევა“.* (თირმიზი, „რადა“ 10)

ბ — მშობლების მოვალებები შვილების წინაშე

შვილები მშობლებისთვის უზენაესი ალლაჰის საჩუქარია. ისინი ოჯახის დამამშვენებელი არიან და სახლში ბედნიერება მოაქვთ. მშობლები საკუთარი შვილის აღზრდის საქმეში ალლაჰისა და საზოგადოების წინაშე პასუხისმგებელი არიან. მათი მოვალებები შემდეგში მდგომარეობს:

გაზარდონ ბავშვი ჯანსაღად, როგორც ფიზიკურად, ასევე სულიერად, არ გამოკვებოთ ბავშვი აკრძალულით. წმინდა მუჰამედმა ბრძანა: *„ალლაჰისთვის*

გახარჯულიდან, ყველაზე დიდი მადლი იმ სახსრებისთვისაა, რომელიც ოჯახის ზრუნვაზე იხარჯება“. (რიაზუს სსალიჰინი, ტ1, გ.331)

„ადამიანს ცოდვად ეყოფა თავისი ოჯახის წევრების უყურადღებობა, რომლის გამოკვება მას ევალდებულება“. მშობლები ვალდებულნი არიან დაარქვან შვილს ღირსეული, ლამაზი სახელი, აღზარდონ შვილები კარგად, ზრდილობიანად და იყვენენ მათთვის სამაგალითო.

წმინდა მუჰამმედმა ბრძანა: „არც ერთ მამას არ შეუძლია მისცეს შვილს კარგ აღზრდაზე უკეთესი საჩუქარი“. (ჯამიუს სელირი) ასწავლონ შვილს ნამაზი და სხვა რელიგიური ვალდებულებების შესრულება. მისცენ ბავშვს განათლება, შეასწავლონ რაიმე პროფესია, რათა როდესაც გაიზრდება, შეძლოს ოჯახის რჩენა. ალი იბნ აბუ ტალიბმა თქვა: „გაზარდეთ თქვენი შვილები არა მხოლოდ ამ დროისთვის, არამედ მომავლისთვისაც, იმიტომ, რომ ისინი სწორედ მომავლისთვის არიან გაჩენილნი“.

ამასთან ერთად, მშობლებს ევალებათ, უყვარდეთ შვილები, დაუთმონ მათ დრო, ვინაიდან ისინი ამას ისევე საჭიროებენ, როგორც საკვებს. იყვენენ სამართლიანები ბავშვებთან, ისინი აღერსითა და საჩუქრებით ერთმანეთისგან არ გამოარჩიონ და ბოლოს, როდესაც მიაღწევენ დაქორწინების ასაკს, შვილები დროულად დააქორწინონ.

გ — შვილების მოვალეობები მშობლების წინაშე:

შვილები ვალდებულნი არიან კარგად

მოექცნენ მშობლებს, სიღუბჭირეში ყოფნისას ეცადონ, უკეთესი სახცოვრებელი პირობები შეუქმნან მათ, ურთიერთობის დროს არ მიაყენონ მშობლებს ტკივილი, არ უთხრან მათ, თუნდაც, „უფ“, ისაუბრონ მათთან ზრდილობიანად და ალერსიანად, არ შეხედონ მათ მკაცრად და არ განრისხდნენ. როცა მშობლები მოუხმობენ, მათთან მაშინვე მივიდნენ, შეუსრულონ ყველაფერი, რასაც მშობლები უბრძანებენ (თუ ამ ბრძანებებში არ არის ალლაჰის დაუმორჩილებლობა და გმობა), ყოველი თავიანთი საქციელით მშობლებს სიხარული მიანიჭონ, მაღალი ტონით არ ილაპარაკონ, თუკი მშობლები მოვლას საჭიროებენ, მოემსახურონ და მათ გულისხმიერებით შეხედონ, ხოლო მშობლების სიკვდილის შემდეგ უზენაეს ალლაჰს მათთვის პატივბა შეევედრონ, მათთვის ვედრება წაიკითხონ, მათთვის მონყალება გასცენ, შეასრულონ მშობლების ანდერძი, კარგად მოეპყრან მათ მეგობრებს, არ გააკეთონ ის, რისთვისაც მშობლები გაკიცხავენ. წმინდა მუჰამმედმა მშობლების უფლებების შესახებ ბრძანა: „ალლაჰისთვის საქმეთაგან ყველაზე საყვარელი დროულად შესრულებული ნამაზი და მშობლებისთვის სიკეთის კეთებაა“. (რიაზუს სსალიჰინი, ტ. 1, გ. 347)

„ალლაჰი განკითხვის დღეს მათ სახეს არ შეხედავს, რომლებიც მშობლების წინააღმდეგ მოქმედებდნენ“. (ეთთარგიბ ვეთთარჰიბ, ტ. 3, გ. 327)

„ალლაჰი განკითხვის დღეს ცოდვებისთვის დასჯის მას, ვისაც ისურვებს, მაგრამ ჯერ კიდევ სიცოცხლეში სასჯელს იმსახურებენ ისინი, რომლებიც მშობლებს აუფხანყდნენ.“

ტრუსლან ამაშიძე

წმინდა შუამავლის (ﷺ)

აღლაჰისადმი სიყვარული

წმინდა შუამავალს აღლაჰი ძალიან უყვარდა. მისდამი სიყვარულს არავის სიყვარულს არ გაუტოლებდა. ეს გრძნობა მუდმივად რომ გაგრძელებულიყო, ის აღლაჰს ასე ევედრებოდა: „ღმერთო ჩემო! შენი სიყვარული საკუთარი თავის, სულის, ოჯახისა და ცივი წყლის სიყვარულზე უფრო წინ დამაყენებინე!“. (თირმიზი დეავათ, 72)

სამყაროსთან, ადამიანებთან, ცხოველებსა და სხვა არსებებთან შუამავლის ურთიერთობა აღლაჰის სიყვარულით განისაზღვრებოდა. აღლაჰის სიყვარულით იგი ყველა გაჩენილი არსების შემბრალეული

და შემცოდებელი იყო. ყველა ქმედებისას აღლაჰის მოწონებასა და კმაყოფილებაზე ფიქრობდა და განუწყვეტლივ ევედრებოდა: „ჩემო აღლაჰო! გთხოვ, შემასრულებინო ის საქმეები, რომლებითაც შენ და შენ მონა-მსახურთა სიყვარულს დავიმსახურებ. (თირმიზი დეავათ, 72)

„აღლაჰის მხსენებელსა და არმხსენებელს შორის სხვაობა ცოცხალსა და მკვდარს შორის არსებული განსხვავების მსგავსია“. (ბუჰარი დეავათ, 66) ამიტომაც შუამავალი აღლაჰს ძალიან ხშირად ახსე-

ნებდა. ყოველ საქმეს ალლაჰის სახელით ინყებდა, მისი დიდებული სახელისა და თვისებების ხსენებით სიმშვიდეს ჰპოვებდა.

საყვარელ შუამავალს ალლაჰის წინაშე მოვალეობის შეუსრულებლობის ძალიან ეშინოდა. გულში ყოველთვის ალლაჰის სიყვარულსა და მისი წყალობისგან შორს დარჩენის შიშს ატარებდა. უდიდესი ალლაჰის სიყვარულისა და პატივისცემისთვის ნიშნად გული უთრთოდა, პატივისცემასა და მორჩილებას უნაკლოდ ასრულებდა. *„თქვენში ალლაჰის ყველაზე უკეთ მცოდნე და მისი მოშიში მე ვარ“ - ბრძანებდა ხოლმე. (ბუჰარი, ითისამ, 5)*

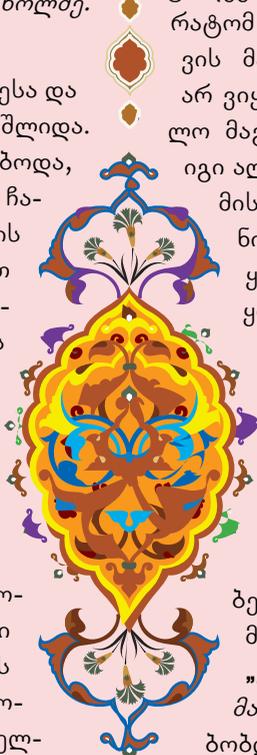
ალლაჰის სასჯელის სისასტიკესა და სიძლიერეს მეხსიერებიდან ვერ შლიდა. როდესაც ძლიერი ქარი ამოვარდებოდა, დაიქუხებდა, ან შავი ღრუბელი ჩამონვებოდა, ადრინდელი ტომების განადგურება ახსენდებოდა. ასეთ შემთხვევაში ალლაჰს ევედრებოდა და ლოცულობდა. ყურანის კითხვის, მოსმენის, ან ლოცვის დროს გული ალლაჰის შიშით უთრთოდა. ზოგჯერ ცრემლებსაც ვერ იკავებდა და ტიროდა. შუამავალი ყოველთვის ალლაჰის დახმარებასა და მოწყალებას ენდობოდა და მას ემორჩილებოდა. ჰიჯრას (მექქადან მედინაში გადასვლა) დროს გამოქვაბულის კარამდე მისული მექელი ურნმუნოების დანახვისას აბუ ბექირს, რომელსაც ეშინოდა შუამავლისათვის ზიანი არავის მიეყენებინა, უთხრა: **„ნუ გეშინია, ალლაჰი ჩვენთან ერთადაა!“**

საყვარელი შუამავალი ალლაჰის სასჯელის ცოდნასთან ერთად მისი წყალობის იმედს არასდროს კარგავდა. იმედითა და შიშით განონასწორებული ცხოვრობდა. შუამავლობის მიუხედავად, ისიც კარგად იცოდა, რომ მხოლოდ ალლაჰის წყალობით გადარჩებოდა. *„ვედრება საუკეთესო ღვთისმსახურებაა“ — ამბობდა და ყოველ ხელსაყრელ დროს ამ ღვთისმსახურებაში ატარებდა. შუამავალი ალლაჰისგან დახმარებას, წყალობასა და ცოდვების მიტევებას ითხოვდა.*

ადამიანთაგან ალლაჰის მიმართ უდიდესი მადლიერების გამომხატველი თვით შუამავალი იყო. ღვთისადმი სიყვარულის გამოხატვას დღედაღამ ღვთისმსახურებით ცდილობდა. ალლაჰის მიმართ მადლობის გამომხატველ სავალდებულო ლოცვებს არ სჯერდებოდა და დამატებით ღვთისმსახურებასაც ასრულებდა. მთვარის გარკვეულ დღეებს — მარხვაში, ღამეებს კი ლოცვაში ატარებდა. ზოგჯერ ლოცვას ღამით იმდენ დროს უთმობდა, რომ ფეხები უსივდებოდა. ერთხელ როცა ჰკითხეს, ძველი და ახალი ცოდვების მიტევების შემთხვევაში თავს რატომ იღლიო, უპასუხა: *„ალლაჰისთვის მადლობის გადამხდელი ადამიანი არ ვიყო?“ ყველა საკითხში ჩვენი უბადლო მაგალითი და ლიდერი შუამავალია. იგი ალლაჰისთვის მადლობის გადახდის, მისი მორჩილებისა და მსახურების ნიმუშს გვიჩვენებდა. ცდილობდა, ყოველთვის მადლიერი ადამიანი ყოფილიყო. „ჩემო ალლაჰო! დამეხმარე, შენ ხშირად გახსენო. ბოძებული წყალობისთვის მადლობა გადაგიხადო და გემსახურო!“ — ასე ევედრებოდა ალლაჰს და ჩვენც ასეთივე ვედრების აღვლენას გვიჩვენა. ლხინსა თუ ჭირში, სიმდიდრესა თუ სიღარიბეში ალლაჰს აქებდა და ადიდებდა. მისთვის ბოძებული სიკეთისათვის **„ელჰამდულილლაჰს!“** (უსაზღვრო მადლობა უზენაეს ალლაჰს) — ამბობდა და ამით გულწრფელ მადლიერებას გამოხატავდა.*

წმინდა შუამავალი უზენაეს ალლაჰს ასე ევედრებოდა:

„ჩემო ალლაჰო! შენ ხარ ჩემი ღმერთი. შენ გარდა სხვა ღვთაება არ არსებობს. მე შენ ვამაჩინე. მე შენი მონა-მსახური ვარ. სანამ ძალა შემწევს, შენზე მოცემული სიტყვის პატრონი ვარ. ჩადენილი ცოდვების გამო თავს შენ შეგაფარებ. ჩემზე ბოძებულ წყალობებს მადლიერებით ვიხსენებ. შეცდომებსაც ვაღიარებ, მომიტევე ღმერთო! უეჭველად, შენ გარდა, ცოდვების მპატივბელი არ არსებობს!“ (ბუჰარი, დეავათი 2)

რეზანგი მდღევაძე

მეცნიერება და ისლამი

ისლამი მეცნიერულ ცოდნასა დამის შესწავლას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს. უზენაესი ალლაჰის მიერ წმინდა მუჰამედისთვის ზეგარდმოვლენილი პირველი აიათი იწყება სიტყვით: „იკითხე!“ ჩვენს რელიგიაში ცოდნას ყოველთვის მაღალი ღირებულება ჰქონდა. წმინდა ყურანში არის აიათები, რომლებიც ამ ფაქტს ადასტურებს:

„განა ის, ვინც მორჩილად ატარებს დამის საათებს, სეჯდეზე გართხმული ან მდგომი, უფრთხილდება საიქოს და სასოებს

წყალობას თავისი ღმერთისგან, უთხარი: „განა თანასწორნი არიან განსწავლულნი და უგიცნი?“ უეჭველად, შეიგონებენ მხოლოდ ბრძენკაცნი, ჭკუასაკითხნი“. (სურა ზუმერი, 39/9)

და ნამდვილად, ნებისმიერ ადგილას დამოკიდებულება სწავლულისა და უმეცარი ადამიანის მიმართ არაერთგვაროვანია. მცოდნე ადამიანი ყოველთვის პატივცემულია, ის მუდმივად იმყოფება თვითსრულყოფილების პროცესში, უმეცარი კი ერთ

ადგილს ტკეპნის და ყოველდღიურად დეგრადაციას განიცდის. მცოდნე და კეთილისმქმნელი ადამიანი ლიდერი ხდება, რომლისგანაც ნათელი მოდის. უმეცარი ადამიანის ხვედრი მუდამ სხვის დაქვემდებარებაში ყოფნაა. მცოდნე ადამიანი ჭეშმარიტებას ხედავს და მისკენ მიისწრაფვის. უმეცარი კი დახეტილობს რა საკუთარი ცნობიერების ლაბირინთებში, შესაძლოა, ჭეშმარიტების გზიდანაც გადაუხვიოს. ის ადამიანები, რომლებსაც ცრურწმენებისა და ათასგვარი მონაჩმახის სჯერათ, ძალიან ხშირად, უმეცრები არიან.

ისლამში ცოდნას ღირსეული ადგილი უკავია. ამ უპირატესობის შესახებ ნაბრძანებია ყურანში:

„ჭეშმარიტი მბრძანებელი უზენაესი ალლაჰია! ნუ იჩქარებ ყურანის კითხვას (აიათს), სანამ არ დასრულდება შენთვის მისი ზემთაგონება და თქვი: „ღმერთო ჩემო! შემმატე ცოდნა“. (სურა ტაჰა, 20/114)

ნმინდა ყურანში არის ძალიან ბევრი აიათი, რომლებიც ახალისებენ მეცნიერებების შესწავლასა და ცოდნისკენ სწრაფვას. ეგვიპტელი მეცნიერი თაჰთავი ჯავჰარი გვამცნობს, რომ იმ აიათების რიცხვი, რომლებიც შეიცავს ცნობებს მეცნიერებებისა და ცოდნის შესახებ და რომლებიც უბიძგებენ ცოდნისკენ სწრაფვას, დაახლოებით, 750-ია. ნმინდა ყურანი გვიბრძანებს, რომ თვალყური ვადევნოთ ჩვენ ირგვლივ არსებულს, შევისწავლოთ მოვლენები და მათგან გაკვეთილი მივიღოთ. მუსლიმების ნმინდა ნიგნში ყურანში საუბარია დედამინაზე, ღრუბლებზე, ვარსკვლავებზე, მზეზე, წვიმაზე, მცენარეებზე, ცხოველებზე, ზღვებზე, ხმელეთზე, მდინარეებზე, იმაზე, თუ როგორ ვითარდება მცენარე ნიადაგის ნიაღში და როგორ იშლება შემდგომ მათგან სხვადასხვა ფერის ყვავილები, საუბარია ჭიანჭველებისა და ფუტკრების შრომის შესახებ და მათ საზოგადოებრივ ხასიათსა და წყობაზე. ნმინდა ყურანი გვახალისებს და გვიბიძგებს ჩვენ ირგვლივ მომხდარის შესახებ დაფიქრ-

ბისკენ, შესწავლისა და ანალიზისკენ, რათა სამყაროს ნიგნის კითხვის დროს შეგვეძლოს მაგალითების აღება და სასარგებლო გაკვეთილების მიღება.

ხოლო იმისათვის, რომ ამ ბრძანებების შესრულება შევძლოთ, აუცილებელია, ცოდნას დავეუფლოთ. ნმინდა ყურანი შეიცავს მრავალ აიათს, რომლებიც ალლაჰის ყოვლისშემძლეობას აღწერს, ადამიანის სულს ამალღებს, ბრძნულ აზრებს აღუძრავს და მას ცოდნის შეძენისკენ მიმართავს. თითოეული ამ აიათთაგანი სიბრძნისა და დარიგებების საგანძურია. აი, ამის რამდენიმე მაგალითი:

„იგი აცოცხლებს და აკვდინებს და მასთან იქნებით მიბრუნებულნი“. (სურა იუნუსი, 10/56)

2. **„იგია ალლაჰი, რომელმაც აღმართა ცანი უხილავი სვეტების გარეშე, შემდეგ განუსაზღვრელი ძალაუფლება და მესვეურობა ზემო აღმართა და თავისი განკარგულების ქვეშ მოაქცია მზე და მთვარე. ყველა მოძრაობს დათქმულ ვადამდე. იგი განაგებს საქმეებს, განმარტავს აიათებს, ეგების თქვენ თქვენსავე ღმერთთან წარსდგომა ირწმუნოთ!“**

3. **„და იგია, რომელმაც განაწვრიცო მიწა, მასზე დაადგინა მთები და მდინარეები. ყოველი სახეობის ნაყოფი გააჩინა წყვილებად, იგი მოსავს დღეს ღამით. უეჭველად, ამაში სასწაულებია გულისხმიერ ხალხთათვის“.**

4. **„დედამინაზე ნაკვეთებია ერთმანეთის მეზობლად განლაგებული: ზვრები, ნათესები, ხურმის ხეები, ტოტებიანი და უტოტო. ყოველივე ერთი წყლით ირწყვება. მაგრამ ჩვენ მათ ერთიმეორეზედ უკეთეს გემოს ვუდგენთ. უეჭველად, ამაში სასწაულებია გონიერ ხალხთათვის“.** (სურა რადი, 13/2-4)

„და უეჭველად, თქვენთვის ცხოველებში გაკვეთილია. თქვენ გასმევთ იმას, რაც მათ მუცლებშია, ნახევრად მოუნელებელ საკვებსა და სისხლს შორის, სუფთა რძეს, სასიამოვნო დასალევს მათთვის, ვინც სვამს“. (სურა ნაჰლი, 16/66)

„შენმა ღმერთმა ზეშთააგონა ფუტკარს: „გაიკეთე საცხოვრებელი მთებში, ხეებსა და ხალხის ნაშენებზე. შემდეგ მიირთვი ნაყოფნი ყოველგვარი და ასეთნაირად შენი ღმერთის გზებს დაადექი, რომელიც ხსნილია შენთვის.“ მისი მუცლიდან გამოდის სხვადასხვა ფერის სასმელი, რომელშიც ხალხთათვის განკურნებაა. უეჭველად, ამაშია სასწაული გონიერ ხალხთათვის“ (სურა ნაჰლი, 16/68-69)

იმისათვის, რომ ალლაჰის მიერ შექმნილის სიბრძნესა და ჭეშმარიტებას ჩანვდეს ადამიანი, მცოდნე და ერუდირებული უნდა იყოს. ამიტომ ჩვენ ვამბობთ, რომ ისლამში ცოდნა, მეცნიერება და სწავლული ადამიანები ძალიან დიდად ფასობენ. ჩვენი წინაპრები მრავალი ასწლეულის განმავლობაში დიდ პატივისცემას იჩენდნენ სწავლულებისადმი, რომლებიც მეცნიერებას ემსახურებოდნენ. მაგრამ რამდენადაც სამწუხარო არ უნდა იყოს, ეს დამოკიდებულება მეცნიერებებისადმი ბოლო დროს შესუსტდა და მუსლიმების ჩამორჩენის მიზეზი გახდა. მუსლიმებმა კაცობრიობის ისტორიაში ბუნებრივი მეცნიერებების შესახებ მრავალი ნაშრომი დატოვეს. მრავალი ასწლეულის განმავლობაში აღმოსავლეთსა და დასავლეთში ცოდნის წყაროს წარმოადგენდა გაზალის, ფარაბის, იბნ ხალდუნის და ბევრი სხვა მუსლიმი მოაზროვნის ნაშრომები. მხოლოდ ერთმა,

ჯალალედინ სუიუთმა, 576 წიგნი დაწერა. ეს ამტკიცებს იმ მნიშვნელობას, რომელსაც მუსლიმები მეცნიერებას ანიჭებდნენ.

მაგრამ, სამწუხაროდ, ცოდნის შუქურა სხვათა ხელში გადავიდა. მაშინ, როდესაც დასავლეთი წინ მიიწევიდა, ჩვენს ადგილს ვტკეპნით. დასავლეთის ქვეყნები, აიღეს რა იარაღად და განავითარეს მუსლიმთა ცოდნა, სულ ახალ-ახალ აღმოჩენებს აკეთებენ. მოდით, ჩვენ სახლში წესრიგი დავამყაროთ, გამოვიჩინოთ ყურადღება მეცნიერების, სწავლული ადამიანებისა და იმ მასწავლებელთა მიმართ, რომლებიც ამას იმსახურებენ. ამ გზაზე ყველა მატერიალური საშუალების მობილიზაცია გავაკეთოთ. მოდით, ცოდნას ნუ გავექცევით, პირიქით გადავუშალოთ მას ჩვენი მკვლავები. ალლაჰის შუამავალი გვამცნობს:

„მეცნიერების შესწავლა ყველა მუსლიმის ვალდებულებაა“. (ფეთჰულ-ქებირი, ტ.2, გვ. 213)

„ექვთ ცოდნა მაშინაც კი, თუ ის ჩინეთშია“. (იგივე ნაწარმოები, ტ.1, გვ.193)

„ერთი საათი მეცნიერებით დაკავება უფრო მადლმოსილი საქმეა, ვიდრე ერთ ღამეში ნალოცი ნაფილე ნამაზი“. (ფეთჰულ-ქებირი, , ტ.2, გვ.213)

„მეცნიერება რწმენის და რელიგიის საყრდენია“. (ფეთჰულ-ქებირი, ტ. 2, გვ. 250)

„მეცნიერების დასაუფლებლად განუთლი შრომა ძველი ცოდვების გამოსყიდვაა“. (ფეთჰულ-ქებირი, ტ.3, გვ. 210)

„ის, ვინც ცოდნის დასაუფლებლად გზას დაადგა, უკან დაბრუნებამდე, ალლაჰის სახელით, ჯიჰადის გზაზე იმყოფება“. (ფეთჰულ-ქებირი, ტ. 3, გვ 188)

„ყველაზე კეთილი საქმე მეცნიერებით დაკავებაა, ცოდნის მცირე ნაწილიც კი სასარგებლოა“. (ფეთჰულ-ქებირი, ტ.1, გვ. 207)

„გამოიჩინეთ პატივისცემა და მოწინება სწავლული ადამიანების მიმართ, ისინი ხომ შუამავლების მემკვიდრეები არიან“. (ფეთ-

ჰულ-ქებირი, ტ. 1, გვ. 227)

არსებობს კიდევ უამრავი ჰადისი, რომლებიც ხაზს უსვამს ისლამში მეცნიერების, სწავლულებისა და სასწავლო დაწესებულებების მნიშვნელობას. ჩვენ მაგალითის სახით მხოლოდ ზოგიერთი მათგანი მოვიყვანეთ. ისლამში სწავლულთა მიერ ნაწარმოების დასაწერად გამოყენებული მელანი ისეთივე წმინდაა, როგორც შეჰიდის დაღვრილი სისხლი. ცოდნის გზა საუკეთესოა ორივე სამყაროში ბედნიერების მოსაპოვებლად. მეცნიერების შესწავლის გზაზე პროგრესის მიღწევისას პატივი უნდა ვცეთ ცოდნის მიმცემსა და მიმღებს, ასევე იმ სასწავლო დაწესებულებებს, რომლებშიც სასწავლო პროცესი მიმდინარეობს.

გარდა ამისა, მინდა აღვნიშნო შემდეგი გარემოება; მუსლიმი სწავლულები რეკომენდაციას გვაძლევენ, რომ სწავლა-აღზრდის პროცესები დროის გათვალისწინებით წარვმართოთ და ისინი ახალი მეთოდებისა და ხერხების გამოყენებით განვავითაროთ. ამასთან დაკავშირებით მოვიყვანთ კეთილშობილი ალის სიტყვებს:

„აღზარდეთ და ასწავლეთ თქვენ ბავშვებს არა თქვენი დროის შესაბამისად, არამედ იმ პერიოდის გათვალისწინებით,

რომელშიც ისინი იცხოვრებენ. ისინი ხომ იმისთვის დაიბადნენ“. (ო. ქასიმოღლუ, სწავლა-აღზრდა ისლამში, გვ. 24)

მასწავლებლისა და მიღებული ცოდნის მნიშვნელობაზე დაფიქრებისკენ შემდეგი ისტორიული მოვლენა გვიბიძგებს; მას შემდეგ, რაც ალლაჰის შუამავალი მექადან მედინაში გადასახლდა, მუსლიმების პირველი ბრძოლა წარმართების წინააღმდეგ ბედირის ომი იყო (624 წ, ჩვ.წ.აღ.). ამ ომში მუსლიმებმა გაიმარჯვეს, მექელი კერპთაყვანისმცემლების ნაწილი ტყვედ ჩაიგდეს და მედინაში მიიყვანეს. მათგან ისინი, რომლებმაც გამოსასყიდი გადაიხადეს, გაათავისუფლეს, ხოლო იმათ, რომლებმაც ამის გაკეთება ვერ შეძლეს, წმინდა მუჰამმედმა უთხრა:

„თქვენგან მას, ვინც ათ ადამიანს წერა-კითხვას შეასწავლის გამოსასყიდის გარეშე, გავათავისუფლებთ“.

ეს მოვლენა ნათელი მაგალითია იმისა, თუ ისლამში განათლებასა და ბავშვთა აღზრდას რა მნიშვნელობა ენიჭებოდა. ალლაჰის შუამავალმა ცოდნის გადაცემის ფასად ტყვეობიდან გაათავისუფლების საშუალება მისცა იმ წარმართებს, რომელთა სანუკვარი მიზანი მისი განადგურება იყო.

✍ ზურაბ მიქლაძე

წმინდა შუამავლის მიერ ალლაჰის განდიდება და პატივისცემა

ყველა ჯილდო ალლაჰის განდიდებათაა მოპოვებული. ყოველი მარცხი კი სიამაყის შედეგია.

განდიდება, ერთი რომელიმე არსების ამალღება, ყოველი ნაკლოვანი ქმედებისგან თავის შორს დაჭერა და ზნეობრიობის ყველა კანონის მიღებაა. ალლაჰის განდიდება ყველასგან განსხვავებულად და ძლიერი გრძნობით უნდა გამოიხატოს. ისლამის კანონის მიხედვით, განდიდება შეიძლება იყოს ალლაჰისა და მისი ყველა კანონის მორჩილება, მის წინაშე ქედის მოხრა, ალლაჰის მიერ გაჩენილების თანაგრძნობა და მათ მიმართ ლმობიერება.

წმინდა შუამავლის მხრიდან ალლაჰის განდიდება ისეთ დონეზე იყო, რომ მის კმაყოფილებას ყველაფერზე წინ აყენებდა. მას ყველაზე უფრო ალლაჰის სასჯელის ეშინო-

და. ამისი მაგალითი თაიფის მოგზაურობის დროს ხელფეხდასისხლიანებული შუამავლის აღვლენილი ვედრებაა:

„ღმერთო, თუ ჩემზე განრისხებული არ ხარ, მაშინ შენი სიკეთე და მფარველობა უფრო გამიძლიერე. ღმერთო, შენი ტანჯვისა და უკმაყოფილებისგან შენვე შეგეფარები! ღმერთო, მანამ ვთხოვ პატიებას, სანამ შენს კმაყოფილებას მოვიპოვებდე. ყოველგვარი ძალაუფლების პატრონი მხოლოდ შენ ხარ! (იბნ ჰიშამი 11, 30).

მის შესახებ უზენაესი ალლაჰი ყურანში ბრძანებს:

وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَحْزُوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا
„ხოლო როცა მათ შეაგონებენ მათი უფლის აიათებით, არ რჩებიან ყრუნი და ბრმანი!“ (სურა „ალ-ფურყანი“, აიათი 73).

إِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ يَخِرُّونَ لِلْآذَانِ سُجَّدًا

...როცა ეკითხებათ მათ, იჩოქებენ სეჯ-დეზე ნიკაპებით. (სურა ისრა, აიათი 107).

„აქრა იბნ ჰაბისი და უიანა იბნ ჰისნი ალ-ლაჰის შუამავალთან მივიდნენ, ამ დროს იგი ღარიბ ხალხთან ერთად იჯდა. მათ შორის იყვნენ ისლამის ისტორიაში ცნობილი ბილა-ლი, სუჰეიბი, ამმარი და სხვები. მოსულებმა ქედმაღლურად გადმოხედეს ალლაჰის შუამავლის გარშემო მსხდომთ და დაცივნით უთხრეს:

“ჩვენ შენთან სხვა ადგილას და სხვა ხალხთან ერთად გვინდა შეხვედრა, ვინაიდან ჩვენ კეთილშობილი წარმომავლობა გვაქვს და ამ გზით ვუჩვენებთ არაბებს ჩვენს უპირატესობას. შენ იცი, რომ ჩვენ მხოლოდ მაღალი საზოგადოება გვსტუმრობს და გვრცხვენია ყოფილ მონებთან ჯდო-მა. ამიტომ ყოველ ჩვენს მოსვლაზე მოიცილე ისინი თავიდან. როცა ჩვენ საქმეს მოვრჩებით და წავალთ, შეგიძლია, ისევე მოიწვიო და განაგრძო საუბარი.“ ალლაჰის შუამავალი მათ მიერ წამოყენებულ წინადადებას დაეთანხმა, მაგრამ მათ უთხრეს:

„თანხმობა საკმარისი არ არის. ჩვენ ეს წერილობით უნდა დავიმტკიცო.“ მაშინ ალ-ლაჰის შუამავალმა წმინდა ალის დაუძახა და დასაწერად ქალაქის მოტანა სთხოვა. ამ დროს ალლაჰის განგებით ჯებრაილ ანგელოზი გამოეცხადა შუამავალს და სურა ენლამის 52-ე-54-ე აიათები მოუფლინა, რომლებშიც ნაბრძანები იყო:

„და არ გააძეგო! რომელნიც მისი წყალობის სურვილით ევედრებიან თავიანთ ღმერთს დილითა და საღამოთი. შენ არ მოგეკითხება მათ გამო და არც მათ მოეკითხებათ შენ გამო. თუ გააძეგვ მათ, მაშინ იქნები უსამართლო-თაგან.“

ასე გამოვცადეთ ისინი ერთიმეორით, რომ ეთქვათ: „ნუთუ ეგენი არიან, ვისზეც ჩვენს შორის მოილო წყალობა ალლაჰმა?!“ განა ალლაჰი უკეთ არ უწყის, ვინ არიან მაღლიერნი?

და როცა მოვლენ შენთან, რომელთაც სწამთ ჩვენი აიათები, უთხარი: „მშვიდობა თქვენდა!“ ღმერთმა თქვენმა თავს დაუნერა მწყალობლობა. უეჭველად, რომელი თქვენგანიც უმეცრებით ჩაიდენს სიავეს, მერე მონანიებს ამის შემდგომ და გამოასწორებს, უეჭველად, იგი შემნდობია, მწყალობელია!“ (სურა „ალ-ანამ“, 6/52-54).

ალლაჰის შუამავალმა ხელშეკრულების დასაწერად აღებული ქალაქი სასწრაფოდ გვერდზე გადადო და თავისთან გვიხმო. მივუახლოვდით და გვითხრა: „მშვიდობა თქვენ! ალლაჰს წყალობა და მიტევება თავის ნებად აქვს დანესებული.“ ამის შემდეგ მას უფრო მივუახლოვდით, ისე ახლოს, რომ ჩვენი მუხლები მისას შეეხო. ამ აიათის ზეგარდმოვლენის შემდეგ ალლაჰის შუამავლის გვერდით ყოფნას უფრო მოვუხშირეთ, მაგრამ როცა ის წასვლას მოისურვებდა, ადგებოდა და წავიდოდა.

მაგრამ შემდეგ ასე აღარ აკეთებდა. როდესაც მასთან ერთად ცოტა დროს ვატარებდით, თვითონ წავიდოდით და მას დავტოვებდით. ამით მას ყოველწინარ უხერხულობას თავიდან ვაცილებდით. (იბნ მაჯე, ზუჰდი, 7. თავერი, თეფსირი, 7 – 262-263).

წმინდა შუამავალი ალლაჰის დიდებას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა. სწორედ ამ ხასიათმა უბიძგა მუჰამედ შუამავალს ყოველდღიურ ცხოვრებაში უფრო მეტი სიფაქიზე და ღვთისმოსავობა გამოეჩინა, ვინაიდან სამყაროს გამჩენმა ბრძანა:

„უეჭველად, ალლაჰი არ მიუტევებს, რომ თანაზიარნი გაუჩინონ მას, დამიუტევებს ამის გარდა ყველაფერს, ინებებს ვისაც. და ვინც ალლაჰს თანაზიარს გაუჩენს, მაშინ უდიდეს ცოდვას სჩადის!“ (სურა „ნისა“, 4/48)

„და ვფიცავ, ზეშთაგეგონა შენ და იმათ, რომელნიც იყვნენ შენს უწინ: „თუკი დაუდგენ (ალლაჰს) თანაზიარს, უთუოდ, ამოო გახდება შენი საქმენი და უსათუოდ, აღმოჩნდება წაგებულთა შორის“. (სურა ზუმარი, აიათები 6 5).

ამგვარი აიათების მითითებით ერთადერთი ალლაჰის მიმართ მსახურება გრძელდებოდა. ამ საკითხს წმინდა მუჰამედ შუამავალი უაღრესად დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა და მასთან დაკავშირებულ ყველა წვრილმანს ყურადღებით აკვირდებოდა.

ზეიდ იბნ ჰალიდ ელ ჯუჰანის გადმოცემის მიხედვით, ალლაჰის შუამავალი როცა ჰუდეიბიაში იყო, მთელ ღამეს იწვიმა. დილის ლოცვას თვითონ გაუძღვა, ლოცვის შემდეგ კი უთხრა:

- იცით, რა ბრძანა ალლაჰმა?
- თქვენ ჩვენზე უკეთ იცით, წმინდა შუამავალო, - უპასუხა ხალხმა.

შემდეგ კი მათ აუწყა:

— ალლაჰმა ბრძანა: ჩემს მსახურთაგან ზოგიერთმა გუშინ — მორწმუნედ, ზოგიერთმა კი ურწმუნოდ გაიღვიძა. “გუშინ ალლაჰის წყალობით განვიმდა” ამას ვინც იტყვის, ის ჩემი მორწმუნე, მაგრამ ვარსკვლავის უარყოფელი იქნება. ხოლო ვინც იტყვის: “ამა თუ იმ ვარსკვლავის წყალობით განვიმდა”, ის ვარსკვლავების მორწმუნე და ჩემი უარყოფელი იქნება. (ბუჰარი, ეზანი, 156).

სხვა ჰადისში ასე წერია: ალლაჰის შუამავლის შვილის, იბრაჰიმის, გარდაცვალების დღეს მზე დაბნელდა, ადამიანებმა მზის დაბნელების მიზეზად იბრაჰიმის გარდაცვალება დაასახელეს. ალლაჰის შუამავალმა მათ აუხსნა: „მთვარე და მზე ალლაჰის სასწაულებია. ისინი ვინმეს დაბადების ან გარდაცვალების გამო არ დაბნელდება. როცა მათ დაბნელებულს დაინახავთ, ალლაჰს შეევედრეთ და ნამაზი ილოცეთ, ვიდრე არ განათდება!“ (ბუჰარი, ქუსუფი, 15).

ამ ორი ჰადისიდან პირველში წმინდა შუამავალი ალლაჰის მოზიარის მიჩენის უდიდეს ცოდვაზე საუბრობს. ეს არა მარტო ცოდვას, არამედ ალლაჰის უარყოფასაც ნიშნავს. მეორეში კი ალლაჰის წინაშე შუამავლის შვილიც რომ იყოს, ისიც ჩვეულებრივი მონამსახურია და სხვა არაფერი. ამიტომ ნამდვილი დაფასება და პატივისცემა

მხოლოდ ალლაჰის მიმართაა საჭირო და მას განეკუთვნება ქება-დიდებაც.

წმინდა შუამავალი ყურადღებით აკვირდებოდა თანამიმდევრებს, რომლებიც ცდილობდნენ, უმეცრებისთვის დაეღწიათ თავი. ის ცდილობდა, ჭეშმარიტებას არ ასცდენოდნენ და სხვა გზით არ წასულიყვნენ

ყურანი საყვარელი შუამავლისთვის ზემთაგონებულ წესთა და კანონთა ღვთიური ნიგნია. ამიტომ მის მიმართ გამოჩენილი პატივისცემა ალლაჰის პატივისცემას ნიშნავს. ალლაჰის შუამავლის კვალზე მიყოლა მხოლოდ ყურანის სისტემატური კითხვითა და მისი სუნთქვების მიმართ პატივისცემით არის შესაძლებელი.

როდესაც წმინდა შუამავალს ალლაჰის მიერ ყურანის აიათი გარდმოევიწინებოდა, მაშინვე ყველას გადასცემდა. ის მოვლენილ აიათებს იმეორებდა, რათა არ დავიწყებოდა. ამის გამო მას ხშირად ენა ებმებოდა. ამ მდგომარეობიდან თავის დასაღწევად უზენაესმა ალლაჰმა მას შემდეგი აიათი მოუვლინა.

„არ დაძრა მისით ენა შენი, რათა დააჩქარო იგი! უეჭველად, ჩვენზეა მისი შეკრება და ნაკითხვა. მაშ, როცა ვკითხულობთ მას, მაშინ აჰყევი მის კითხვას!“ (სურა ყიამე, აიათები 16-18).

წმინდა შუამავალს ძალიან უყვარდა ყურანის კითხვა. ამ დროს მას ცრემლები ჩამოსდიოდა, რაც თავისთავად პატივისცემის ძალასა და სიღრმეს ამტკიცებდა. შეყვარებული გაიგონებს რა საყვარლის ხმას, სმენად და ცქერად გადაიქცევა. მისთვის ამქვეყნად არაფერია ისეთი ტკბილი და გულში ჩამწვდომი, როგორც ეს ბგერები.

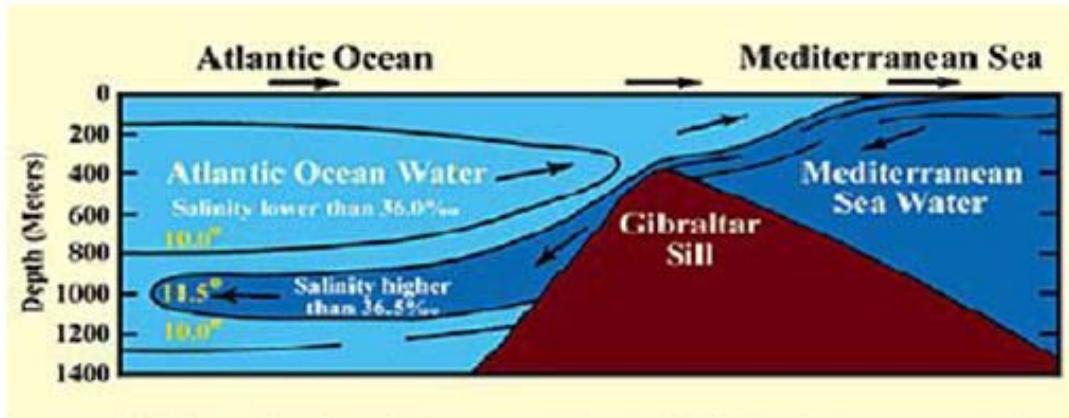
ამგვარად, ალლაჰის შუამავალი ყოველთვის ცდილობდა ალლაჰის სიღიადე ყველაფერზე მაღლა დაეყენებინა.

ყურანი ზღვებისა და მდინარეების შესახებ:

მოგესალმებით ძვირფასო მკითხველო, ჩვენ ვაგრძელებთ წმინდა წიგნის, “ყურანის”, მეცნიერული სასწაულების განხილვას, რათა დაგარწმუნოთ იმაში, რომ ეს მართლაც ღვთიური წიგნია და მასში ადამიანის ხელი არ ურევია. მოგახსენებთ, რომ “ყურანში” ლაპარაკია ისეთ მეცნიერულ საკითხებზე, რომლებიც XIX-XX საუკუნეებში ძლივს გამოიკვლიეს თანამედროვე ტექნოლოგიის დახმარებით და რომლებიც “ყურანში” უკვე VII საუკუნეში იყო აღნიშნული. ამ ტექსტში ჩვენ უნდა განვიხილოთ ის, თუ რა მეცნიერულ ინფორმაციას შეიცავს “ყურანი” ზღვებისა და მდინარეების შესახებ.

თანამედროვე მეცნიერებამ დაადგინა, რომ ორი ზღვის შესართავთან უზარმაზარი ბარიერი მდებარეობს. ეს ბარიერი ორ ზღვას ერთმანეთისაგან ისე ჰყოფს, რომ თითოეულ მათგანს თავის ტემპერატურას, მარილიანობასა და სიხისტეს უნარჩუნებს. მაგალითად, ხმელთაშუა ზღვის წყალი თბილი, მლაშე და ნაკლებად ხისტია ატლანტის ოკეანის წყალთან შედარებით. როცა ხმელთაშუა ზღვის წყალი ატლანტის ოკეანეს გიბრალტარის სრუტით უერთდება, ის ოკეანეში ასობით კილომეტრის სიგრძეზე და 1000 მეტრის სიღრმეში იჭრება თავისი თბილი, მარილიანი და ნაკლებად

სურათი 13. ხმელთაშუა ზღვის წყალი, გიბრალტარის სრუტის გავლით ატლანტის ოკეანეში თავისი თბილი, მარილიანი და ნაკლებად ხისტი წყლით იჭრება, მაგრამ ბარიერის გამო მასში მაინც ცარ ირევა. ტემპერატურა მოცემულია ცელსიუსის შკალით (წყალქვეშა გეოლოგია, კინენი, გვ. 43, შეტანილია მცირე ცვლილება).

ხისტი წყლით. საკვირველი ისაა, რომ ხმელთაშუა ზღვის წყალი ამ სიღრმეზე ინარჩუნებს სტაბილურობას (იხ. 13-ე სურათი) მიუხედავად ზღვების უზარმაზარი ტალღების ძლიერი დინებებისა და მიმოქცევისა, ისინი ერთმანეთში არ ირევიან და არც ბარიერს არღვევენ. “ყურანში” ნახსენებია, რომ ზღვები ერთმანეთს უერთდებიან და მათ შორის ბარიერია, რომელსაც ისინი არ არღვევენ. ღმერთმა თქვა:

„მან გაჰყო ორივე ზღვა, ერთმანეთს მიკარებული. მათ შორის კედელი აღმართა და ერთმანეთში ველარ გადად-გადმოდიან.“ (55-ე სურა; IX-XX აიათები). ოკეანოლოგებმა ცოტა ხნის წინ აღმოაჩინეს, რომ ერთმანეთთან ახლოს მყოფი ზღვები ვერასოდეს ვერ შეერთდებიან იმ ფიზიკური ძალის დახმარებით, რომელსაც “ზედაპირის დანოლა” ეწოდება. ერთმანეთის მეზობლად მყოფი ზღვების წყლები ერთმანეთს არასოდეს არ შეერევიან იმის გამო, რომ ახლოს მყოფი ზღვების წყლები განსხვავებული სისქის არიან. წყლის ზედაპირის დანოლა ხელს უშლის წყლების ერთმანეთთან შერევას.

როდესაც “ყურანში” საუბარია მტკნარ და მლაშე წყლების გაყოფაზე, იქვე ნახსენებია “გაუვალი ზღუდე” და “ცარიელი ადგილი”.

„იგია, რომელმაც ერთად დაადგინა ორი ზღვა: ერთი მტკნარი, მეორე კი მლაშე, ხოლო მათ შორის უხილავი მიჯნაა და გადაულახავი ზღუდე“ (სურა 25: აიათი 53)

აღბათ გაგიჩნდებათ კითხვა, რატომ არის ნახსენები “გაუვალი ზღუდე”?

მტკნარ და მლაშე წყლებს შორის არსებულ გამყოფზე საუბრისას და რატომ არ არის იგი ნახსენები ორ ზღვას შორის არსებულ გამყოფზე საუბრისას?

თანამედროვე მეცნიერებამ აღმოაჩინა, რომ დელტებში (მდინარისა და ზღვის

შესართავებში), სადაც მტკნარი და მარილიანი წყლები ერთმანეთს უერთდება, სიტუაცია უფრო სხვაგვარია, ვიდრე ზღვების შესართავებში. მეცნიერებმა დაადგინეს, რომ მტკნარი და მარილიანი წყლების აღრევა დელ-

ტებში იმის გამო არ ხდება, რომ ამას უცვლელი სიხისტის მქონე პიკნოკლინის ზონა ეწინააღმდეგება(2). ეს “გაუვალი ზღუდე” მტკნარი და მლაშე წყლებისგან განსხვავებული მარილიანობით გამოირჩევა(3) (იხ. მე-14 ნახატი).

ამ ინფორმაციის აღმოჩენა სულ ახლახან ტემპერატურის, მარილიანობის,

სიხისტისა და ჟანგბადის ხსნადობის ხარისხის განმსაზღვრელი უახლესი აღჭურვილობის წყალობით გახდა შესაძლებელი. ადამიანის თვალი ორ ზღვას შორის არსებულ განსხვავებას ვერ ხედავს და მას ჰომოგენურ წყლად აღიქვამს. ადამიანის თვალი ვერც დელტებში არსებული სამი სახის წყალს: მტკნარს, მლაშესა და “გაუვალი ზღუდის” წყალს ასხვავებს ერთმანეთისგან. საყურადღებოა, რომ იმ დროს, როცა ხალხმა არ იცოდა ფიზიკა, არ იცოდა წყლის ზედაპირის წნევისა და ოკეანოგრაფიის შესახებ, “ყურანში” უკვე მოცემული იყო გარკვეული ცოდნა ამ საკითხზე. ნუთუ ამის შემდეგ კიდევ ვიტყვით, რომ “ყურანი” არ არის ღვთიური წიგნი და ის სხვა წიგნებიდან არის გადანერილი???

ღმერთი “ყურანში” ამბობს: {ნუთუ ისინი ყოველმხრივ არ გაიაზრებენ ყურანს? ან იქნებ გულთა ზედა აბია საკეტნი თვისი?} (სურა, მუჰამმედი 47; აიათი 24)

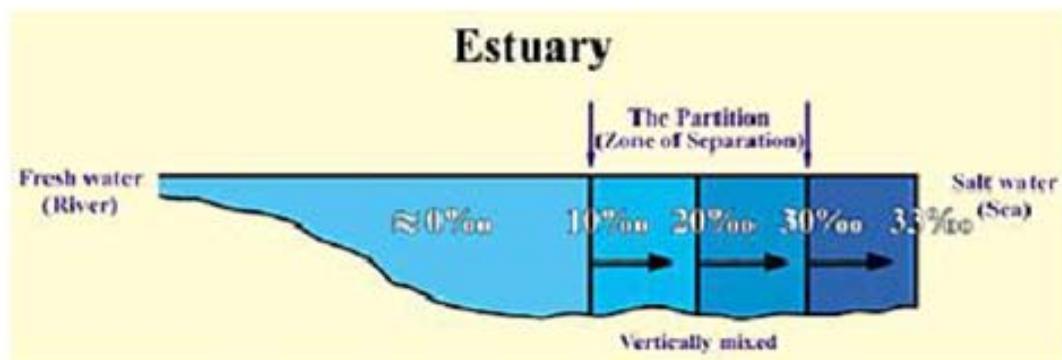
წყაროები: წიგნი “ყურანი და თანამედროვე მეცნიერება”

1) ოკეანოგრაფიის პრინციპები, დებისი, გვ. 93

2) ოკეანოგრაფია, გროსი, გვ. 242. აგრეთვე იხ. ოკეანოგრაფიის საწყისები, თურმანი, გვ. 300-301 3) ოკეანოგრაფია, გროსი, გვ. 242. ოკეანოგრაფიის საწყისები, თურმანი, გვ. 300-30

4) (რიჩარდ ა. დევისი ოკეანოლოგიის პრინციპები. ედისონ ვესლის საგამომცემლო კომპანია დონ მილსი, ონტარიო, გვ. 92-93)

((ოკეანოგრაფია, გროსი, გვ. 242. აგრეთვე იხ. ოკეანოგრაფიის საწყისები, თურმანი, გვ.300-301. ოკეანოგრაფია, გროსი, გვ. 242. ოკეანოგრაფიის საწყისები, თურმანი, გვ. 300-30))

სურათი 14. ოკეანოგრაფიის საწყისები, თურმანი, გვ. 301. შეტანილია მცირე ცვლილება.

✎ მატია იტმაძე

ყურანი ღრუბლების უმსახეობ

ჩვენ ვაგრძელებთ წმინდა წიგნის, „ყურანის“ სასწაულების განხილვას. ამ პარაგრაფში ჩვენ მოგიხსნებოდა, თუ რა სასწაულ მეცნიერულ ინფორმაციას შეიცავს „ყურანი“ ღრუბლების შესახებ.

მეცნიერებმა ღრუბლების ტიპები შეისწავლეს და აღმოაჩინეს, რომ წვიმის ღრუბლები ყალიბდება და ფორმას იღებს ქარისა და ღრუბლებისაგან განსაზღვრული სისტემებისა და კონკრეტული ნაბიჯების გავლით. წვიმის ღრუბლის ერთი სახეობაა საავდრო ღრუბლები. მეტეოროლოგებმა გამოიკვლიეს, თუ როგორ ყალიბდება საავდრო ღრუბლები და როგორ

გამოჰყოფს ის წვიმას, სეტყვასა და ელვას. მათ აღმოაჩინეს, რომ საავდრო ღრუბელი წვიმის გამოსაყოფად შემდეგ სტადიებს გადის:

1. ღრუბლებს ქარი გადაადგილებს: საავდრო ღრუბელი მაშინ იწყებს ფორმირებას, როცა ქარი პატარა ღრუბლებს (ბოლქვ-ბოლქვად შექუჩებულ ღრუბლებს) ერთ ადგილას აქუჩებს (იხ. მე-17 და მე-18 სურათები).

სურათი 17. თანამგზავრიდან გადაღებული ფოტო, რომელზეც ნაჩვენებია, თუ როგორ მიდიან ღრუბლები, ა, ბ და დ ზონებიდან ერთი მიმართულებით. ისრებით

ქარის მიმართულებაა ნაჩვენები.

სურათი 18. პატარა ზომის ღრუბლები მიემართება ჰორიზონტისკენ, სადაც საავდრო ღრუბელია.

2) შეერთება: პატარა ღრუბლები ერთმანეთს უერთდება და მათგან წარმოიქმნება დიდი ღრუბელი 1 (იხ. მე-18 და მე-19 სურათები).

სურათი 19. ა) გაფანტული ღრუბელი; ბ) პატარა ღრუბლები ერთმანეთს უერთდება და წარმოქმნის დიდ საავდრო ღრუბლებს. წყლის წვეთები აღნიშნულია*

3) ჩალაგება: როდესაც პატარა ღრუბლები ერთმანეთს უერთდება, დიდი ღრუბლის შიგნით ქარის აღმავალი ნაკადების რაოდენობა იზრდება.

ღრუბლის ცენტრთან მდებარე აღმავალი ქარი ღრუბლის კიდეებთან მდებარეზე ძლიერია¹. ეს აღმავალი ქარის ნაკადები ღრუბლის ვერტიკალურად ზრდას იწვევს და ღრუბელი უფრო მჭიდროვდება (იხ. 19-ე (ბ), 20-ე და 21-ე სურათები).

ეს ვერტიკალური ზრდა ღრუბლის ზედა მხარეს ატმოსფეროს უფრო ცივ ზონებში გადანაცვლებას იწვევს, იქ კი წყლის წვეთები და სეტყვის მარცვლები ყალიბდება და უფრო და უფრო იზრდება. როცა წყლის წვეთები და სეტყვის მარცვლები იმდენად მძიმდება, რომ აღმავალი ნაკადები მათ ვეღარ იჭერს და ისინი ღრუბლებიდან წვიმის, სეტყვისა და სხვა მსგავსი ნალექის სახით მოდის.

სურათი 20. საავდრო ღრუბლები. საავდრო ღრუბლის ფორმირების შემდეგ წყლის წვეთები მოედინება.

ალლაჰი ბრძანებს „ყურანში“: „ნუთუ ვერ ხედავ, რომ ალლაჰი გადაადგილებს ღრუბლებს, მერე აერთიანებს მათ, მერე საწვიმარ ღრუბლებად აქცევს და ხედავ, როგორ იღვრება ნაპრალებიდან თავსხმა. და იგი გარდმოაველენს ციდან, მთების მსგავს ღრუბლებიდან სეტყვას.“ (სურა 24-43)

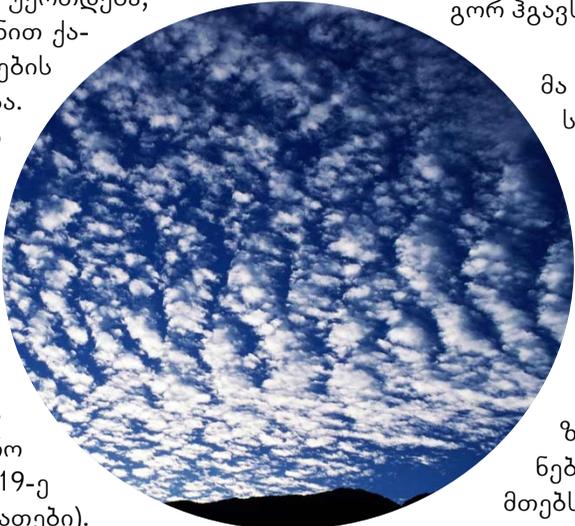
მეტეოროლოგებმა უახლესი ტექნოლოგიის: თვითმფრინავების, თანამგზავრების, კომპიუტერების, აეროსტატის და სხვა აღჭურვილობის დახმარებით, მხოლოდ ახლახან მოახერხეს ღრუბლის ფორმირების სტრუქტურისა და ფუნქციონირების დეტალების დადგენა, ასევე ქარისა და მისი მიმართულების, ტენიანობისა და მისი ნაირსახეობის, ატმოსფერული წნევის დონეებისა და მისი სახეობების შესწავლა. ზემოთ მოყვანილ ამონარიდში ღრუბლებისა და წვიმის ხსენების შემდეგ ლაპარაკია სეტყვასა და ელვაზე:

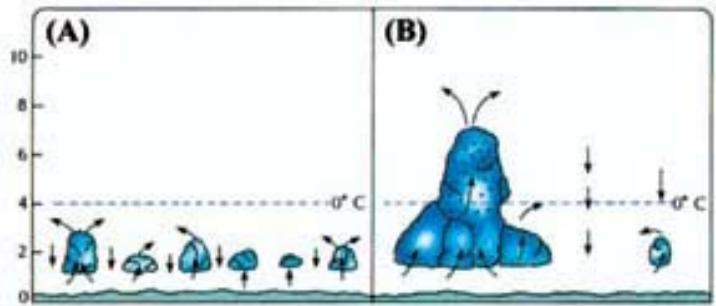
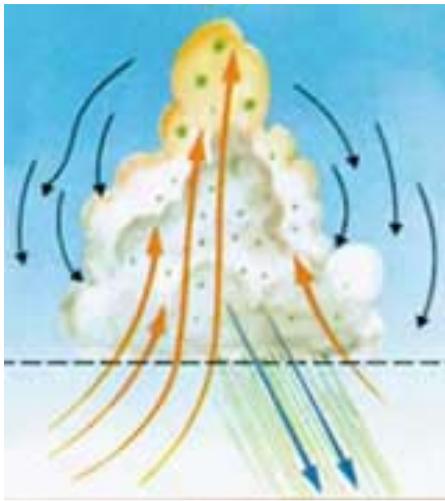
სურათზე ნათლად ჩანს, თუ როგორ ჰგავს ღრუბელი მთას.

მეტეოროლოგებმა დაადგინეს, რომ ის საავდრო ღრუბელი, რომლისგანაც სეტყვა გამოიყოფა, მთებივითაა და სიმაღლეში 7620- 9144 მეტრს აღწევს. „ყურანშიც“ სწორედ ასეა ნახსენები: „...თუ ზეცით გადმოავლინებს სეტყვის დიდრონ მთებსა...“ (იხ. სურათი).

ის აიეთი, რომელიც ზემოთ მოგიყვანეთ, სრული არ არის, მას აქვს გაგრძელება, რომელშიც საუბარია სეტყვასა და ელვაზე...ალლაჰი ბრძანებს... „და დაატენს თავს იმას, ინებებს ვისაც, და აშორებს იმას, ინებებს ვისაც. მათ ელვარებას შეუძლია დააბრმავოს მზერა!“ (სურა 24-43)

ძვირფასო მკითხველო, თუ აქ მოცემულ აიეთს კარგად დააკვირდებით, ნახავთ, რომ აქ წერია: და იგი გარდმოაველენს ციდან, მთების მსგავს ღრუბლებიდან სეტყვას, მათ ელვარებას შეუძლია დააბრმავოს მზერა,“ ყურადღება მიაქციეთ სიტყვებს: „მათ ელვარებას“. ნუთუ ეს იმას ნიშნავს, რომ ელვის წარმოშობა სეტყვაზეა დამოკიდებული? მოდი ვნახოთ, რას მოგვითხრობს წიგნი „მეტეოროლოგია დღეს“ ამის შესახებ. წიგნში ნათქვამია, რომ ღრუბელი მაშინ ელექტროვდება, როცა სეტყვა ღრუბლის გადაცილებული წვეთებისა და

ყინულის კრისტალების მონაკვეთში გადადის. როცა ეს თხევადი ნვეთები სეტყვის მარცვალს ეხებიან, ისინი შეხებისთანავე იყინებიან და ლატენტურ, ფარულ სითბოს, ანუ სხეულის ერთი მდგომარეობიდან მეორეში გადასასვლელად აუცილებელ ენერგიას გამოჰყოფენ. ეს სეტყვის მარცვალს უფრო მეტ სითბოს უნარჩუნებს. როდესაც სეტყვის მარცვალი ყინულის კრისტალთან შედის კონტაქტში, ამ დროს მნიშვნელოვან მოვლენას აქვს ადგილი: ელექტრონები ცივი სხეულიდან თბილ სხეულს გადაეცემა. ამგვარად, სეტყვის მარცვალი უარყოფითად იმუხტება. იგივე ხდება, როცა გადაციებული ნვეთები სეტყვის მარცვალსა და დადებითად დამუხტულ ყინულის კრისტალის პანანინა ნატეხთან შედის კონტაქტში. ეს დადებითად დამუხტული პანანინა მანათობელი ნაწილაკები აღმავალი ნაკადების წყალობით ღრუბლის ზედა ნაწილში ინაცვლებენ. უარყოფითად დამუხტული სეტყვის მარცვლები ღრუბლის ფსკერზე ეშვება და ღრუბლის ქვედა ნაწილშიც უარყოფითად იმუხტება. ეს უარყოფითად დამუხტული (უარყოფითი) ენერგია შემდგომში ელვად გარდაიქმნება. სწორედ აქედან გამომდინ-

ნარე ვვარაუდობთ, რომ ელვის წარმოქმნის მთავარი ფაქტორი სეტყვის მარცვალაა.

ძვირფასო საზოგადოებავ!!!! როგორც ვხედავთ, ისეთი მეცნიერული საკითხები, რომლებიც სულ ახლახანს აღმოაჩინა თანამედროვე ტექნოლოგიამ, „ყურანში“ 14 საუკუნის წინ ეწერა. ნუთუ ამის შემდეგ კიდევ იტყვის ვიღაც, რომ ყურანი მუჰამედმა (ს.ა.ვ) გადანერა წინამორბედი წიგნებიდან? ალლაჰი „ყურანში“ ბრძანებს:

23. „თუ რამ ეჭვი შეგეპარათ მასში, რაც მოვუვლინეთ ჩვენს მსახურს (მუჰამედს), მაშინ მოუხმეთ ყველას, ვისიც თქვენ გნამთ, გარდა ალლაჰისა, და თუკი თქვენ ხართ მართალნი, ერთი სურა მაინც მოიტანეთ მსგავსი მისი.“

24. „რომ ვერ შექმნათ და ვერც ვერასდროს შექმნით, მაშინ იმ ცეცხლისა გეშინოდეთ, რომელიც ურწმუნოთათვის არის გამზადებული და რომლის საწვავი ქვები და ადამიანებია.“ ალლაჰმა შეგვიბრალოს, შეგვიწყალოს და სწორი გზით გვატაროს... ამინ!

წყაროები: „მოკლე ილუსტრირებული სახელმძღვანელო ისლამის შესაცნობად“ და წმინდა წიგნი „ყურანი“.

 გულა გოგიტიძე

ნეტავ უბოკლოს დროის უკან დაბრუნება

ძვირფასო მკითხველო! ადამიანის ცხოვრებაში დრო იმდენად მნიშვნელოვანი რამ არის, რამდენადაც თითოეული ჩვენგანი მასზეა დამოკიდებული. მის გარეშე არ სრულდება არაფერი. დრო მნიშვნელოვანია, საყვარელია, სანატრელია, ძვირფასია, დასაფასებელია. დრო ზოგჯერ მოსაბუზრებელია, აუტანელია, ფიქრებს მიღმა გინდა დატოვო, ან შენი ცხოვრებიდან ნაშალო. ზოგჯერ კი გინდა დრო უკან დააბრუნო და ხელახლა გაიარო განვლილი წუთები.

დიახ, დრო საყვარელია, ვინაიდან დროის გარკვეულ პერიოდში ჩვენ ბედნიერები, მშვიდები, კმაყოფილები და მხიარულები ვართ. ამიტომ გვიყვარს ცხოვრება და თითოეული წამი, რომელშიც თავს არაჩვეულებრივად ვგრძნობთ.

ზოგჯერ დრო სანატრელია, ეს ან ბედნიერი წარსულია, რომელშიც დედამიწაზე უბედნიერეს არსებად ვგრძნობდით თავს, ან კიდევ მომავალი დრო, რომელშიც შესაძლოა, ჩვენი ცხოვრება უკეთესობით შეიცვალოს.

რა თქმა უნდა, დრო დასაფასებელია და მისი ყოველი წამი დიადი გამჩენის კმაყოფილებისთვის უნდა გამოვიყენოთ. გამუდმებით ვიზრუნოთ იმაზე, რომ ჩვენი ენერჯია, შესაძლებლობა, უნარები არ დავზოგოთ და უზენაესი ალლაჰის გზაზე ვიყოთ სრულ მზადყოფნაში. ნუ გამოვიყენებთ დროს უქმად, ნუ ავყვებით მაცდუნებელ ეშმაკს, რომელიც არ კარგავს არცერთ წამს იმისათვის, რომ თავბრუ დაგვხვიოს და უფსკრულში გვიკრას თავი. ეს ყველაფერი დროის ფაქტორია, რომლისთვისაც სრულად მობილიზებული უნდა ვიყოთ და დიადი გამჩენის სამსახურში არცერთი წამით არ დავიშუროთ ძალა და ენერჯია.

ზოგჯერ გვინდა, რაც შეიძლება მალე მოვიდეს ის დრო, რომელსაც მთელი ოცნებებით ველით. გვინდა მალე გავიდეს ის დღეები, რომლებშიც მძიმედ ვგრძნობთ თავს და ნათელი მოეფინოს ჩვენს ცხოვრებას. იქნებ ბევრჯერ დაფიქრებულვართ ფუჭად გაფლანგულ დროზე, უქმად გატარებულ დღეებსა და თვეებზე, ღვთის

სამსახურს მოშორებულ წლებზე, მაგრამ, გამომდინარე იქიდან, რომ „ანწყო და მომავალი ჩვენია“, წარსულს მაინცდამაინც არ შევნატრით. სინამდვილეში არ ვიცით, სად გადის ჩვენი სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის ზღვარი, მაგრამ მაინც უსასრულო ოცნებებით არიან სავსე და განსაკუთრულ სიკეთეს თესავენ, რწმენის ვალდებულებებსა და ღვთისმსახურებას სიცოცხლის უკანასკნელ წლებში ვუთმობთ დროს, მაგრამ ეს ხომ არ არის ყოველივეს სრული გარანტია. სხვების ცხოვრებაში უფრო ხშირად ვხედავთ, რომ ცხოვრება მოულოდნელად, რადიკალურად შეცვლილა, მაგრამ მაცდური ემპატი გვაფიქრებინებს იმას, რომ ეს ხომ მხოლოდ სხვის ცხოვრებაში ხდება და ჩვენ არ გვხვება. უზენაესმა ალლაჰმა დაგვიფაროს ყოველგვარი ცუდისგან და გვარგუნოს სიკეთე წუთისოფელსა და საიქიოში.

ძვირფასო მორწმუნე საზოგადოება, დრო მართლაც ძვირფასია ადამიანის ცხოვრებაში. რადგან ყველაფერი თვალის დახამხამებაში იწურება და ვიცით ისიც, რომ ამ ქვეყნად ყველაფრის დრო განსაზღვრულია. ამიტომ დღევანდელ საქმეს ნუ გადავდებთ ხვალისთვის და ის, რაც შეგვიძლია დღეს გავაკეთოთ, არ დავკარგოთ დრო და დროულად შევასრულოთ, ვინაიდან გუშინდელი დღე წავიდა, დღევანდელი დღე ვარსებობთ და ეს ჩვენთვის ბოძებული უდიდესი საჩუქარია, ხოლო ხვალინდელი დღე იდუმალეობით არის მოცული.

თუ გინდა, რომ ერთი საათის ფასი გაიგო, ჰკითხე შეყვარებულებს, რომლებიც მუდამ მოუთმენლად ელიან ერთმანეთთან შეხვედრას.

თუ გინდა, რომ ერთი წუთის ფასი გაიგო, ჰკითხე იმას, ვინც თვითმფრინავზე ერთი წუთით მისვლა დააგვიანა.

ხოლო თუ გინდა გაიგო ფასი ერთი წამისა, ჰკითხე მძღოლს, რომელმაც სწორედ იმ ერთი წამის უყურადღებობის გამო თავიდან ვერ აიცილა ავტოსაგზაო შემთხვევა.

„მახსენდება, თითქოს გუშინ იყო“, „რაოდენ სწრაფად გავიდა დრო“ - ამის მსგავს ფრაზებს ყველა ჩვენგანი ხშირად წარმოვთქვამთ, ან გვესმის. დრო ქარზე სწრაფად მიჰქრის, ადამიანი კი სულ წუნუნებს, რომ დრო მისთვის არასაკმარისია.

ქვემოთ მოყვანილი ქმედებები ის

ქმედებებია, რომლებიც დღის განმავლობაში ყველაზე მეტ დროს გვაკარგვინებს:

1. ხანგრძლივი დროით ტელევიზორის ყურება. დღის განმავლობაში შვიდი საათით, ან მეტი დროით ტელეკრანებთან მიჯაჭვება ნახევარი დღის უქმად გატარების ტოლია. ეს ნიშნავს იმას, რომ ჩვენ უფრო ნაკლებ სიცოცხლეს ვირჩევთ სხვებისგან განსხვავებით.

2. საჭიროზე მეტი ძილი. დღის განმავლობაში 7-8 საათზე მეტი ძილი ზრდასრული პიროვნებისთვის დროის მფლანგვაა. არასაკმარისი ძილი ადამიანში ყურადღების დაქვეითებას, ნერვიულ აშლილობას გამოიწვევს, ხოლო საკმარისზე მეტი კი — მოთენთილობასა და სიზარმაცეს.

3. ზოგჯერ თავისუფალ დროს კომპიუტერულ თამაშებსა და ვირტუალურ სამყაროში სოციალური ურთიერთობებისთვის გამოიყენებენ. ზოგჯერ რამდენიმე საათი კომპიუტერთან, შეიძლება ითქვას, ფუჭად იხარჯება.

4. უმიზნო ცხოვრება: პიროვნება, რომელსაც ცხოვრებაში არ გააჩნია გარკვეული მიზნები, სოციალურ ურთიერთობებს ზედმეტ დროს უთმობს, მომავალი ცხოვრების გასაუმჯობესებლად არ ზრუნავს. მიდის იქ, სადაც კი თითს დაუქნევინ და ასე ატარებს დროს.

ამიტომ თითოეულ ადამიანს გონიერების მოხმობა მართებს, რათა კიდევ ერთხელ გადავხედოთ ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებას, თუ როგორ ვატარებთ დროს? ჩვენი დღევანდელი ცხოვრების წესის გამო მომავალში გაგვიჩნდება თუ არა სინანულის გრძნობა? ვინანებთ თუ არა ფუჭად დაკარგულ დროს? ვიტყვი თუ არა, გონება რომ გამომეყენებინა და დრო ფუჭად არ დამეკარგა, დღეს ჩემი ცხოვრება უკეთესი იქნებოდაო...

სწორედ ამიტომ უზენაესი ალლაჰის მიერ ბოძებული ეს უძვირფასესი დრო გამოვიყენოთ მიზანმიმართულად, დავიმსახუროთ დიადი გამჩენის კმაყოფილება და წმინდა შუამავლის სიყვარული. გჯეროდეთ, რომ „ფუჭად დაკარგულ წამებს უკან ვერავინ ვერ დაგიბრუნებს“.

სწორად დასმული კითხვები

1. კითხვა: შეიძლება თუ არა პიროვნების გარდაცვალების შემდეგ „თელყინის“ მოხმობა?

პასუხი: ადამიანის გარდაცვალების შემდეგ მისთვის თელყინის მოხმობის შესახებ სწავლულების აზრები გასწავლავებულია. მალიქის, შაფისა და ჰანეფის მეზმების იმამთაგან ზეილას აზრით, პიროვნებისთვის გარდაცვალების შემდეგ შესაძლებელია თელყინის მოხმობა. ისინი, ვისი მოსაზრებაც თელყინის მოხმობას ეთანხმება, უკეთილშობილესი მუჰამედ შუამავლის შემდეგ ჰადისს მიმართავს: „თქვენს გარდაცვლილებს შეახსენეთ „ლაა ილააჰე ილლელაჰ“, ანუ „არ არსებობს ღვთაება გარდა ალაჰისა“ (მუსლიმ, ჯენაიზ, 916). მუსლიმი სწავლული შელები და სუნნეთის მიმდევარი სწავლულები ჰადისის პირდაპირ მნიშვნელობას ეთანხმებიან, თუმცა მუთეზილე ამ მოსაზრებას არ ეთანხმება (შელები, თებინულ ჰაყაიყ, ჰაშიე, 1/561). ჰადისში ხსენებული სიტყვა „გარდაცვლილები“ გადატანითი მნიშვნელობით არის გამოყენებული და ნაგულისხმებია არა გარდაცვლილები, არამედ სიკვდილის სარეცელზე მყოფები (თაჰთავი, ჰაშიე, ღალა მერაჟილ ფელაჰ, გვ. 459). ამ მოსაზრების სწავლული ავტორები თელყინს მიზანშეუნონლად მიიჩნევენ. ნმინდა შუამავლის ჰადისი, რომელშიც ნაბრძანებია: მიცვალებულის დაკრძალვის შემდეგ საფლავზე გარკვეული დროით დაიცადეთ და თქვენი სულიერი ძმისთვის „თეგბე“ აღავლინეთ, ვინაიდან ის ამ მომენტში დამკითხველი ანგელოზების წინაშეა (ებუ დავუდი, ჯენაიზი, 3221/ მუსთედრეჟ ჯენაიზ, 1372). ამრ ბინ ასი გვიჩვენებს, რომ როდესაც თქვენს საყვარელ პიროვნებას დაკრძალავთ, აქლემის დაკვლისა და მისი ხორცის დანანევრების ტოლი დროით საფლავთან დაიცადეთ. გარდა ამისა, სწავლულები თავიანთ მოსწავლეებს უანდერძებდნენ ხოლმე: „როდესაც გარდავიცვლებით, თელყინი შეგვისრულეთ“. თუკი მოცემულ ჰადისებს ჩავუღრმავდებით, გარდაცვლილისთვის თელყინის შესრულება კანონიერია. ხოლო თელყინის შესრულება შეუსრულებლობაზე ბევრად უკეთესია.

2. ნებადართულია თუ არა მუსლიმმა, ქრისტიანის ან იუდეველის მიერ დაკლული საქონლის ხორცი მიირთვას?

იუდეველისა და ქრისტიანის მიერ დაკლული საქონლის ხორცის მიერთვევა ნებადართულია. ბედნიერების ეპოქაში მედინელ მუსლიმებს ანალოგიური კითხვა წმინდა შუამავლისთვისაც დაუსვამთ. მათ უკითხავთ:

„ხალხს ჩვენთან ხორცი მოაქვს. თუმცა არ ვიცით, საქონლის დაკვლის წინ „ბისმილლაჰ“ წარმოთქვას თუ არა?

ალლაჰის შუამავალმა მიუგო: „თქვენ „ბისმილლაჰ“ წარმოთქვით და მიირთვით“.

წყარო: (ბუჰარი, საიდ 21, ბუიუ, 5. თეგვიდ 13, მუვათთა ზებაიჰ !. ებუ დავუდ ედაჰი 19.)

3. რას კარგავს ადამიანი რწმენის შეცვლით?

„და თუ რომელიმე თქვენგანი განემორება თავის სარწმუნოებას და მოკვდება ურწმუნოდ, ასეთებს ამოებად ექცევათ ამქვეყნიური და იმქვეყნიური ცხოვრება; აი, ცეცხლის ბინადარნი, ისინი იქ სამუდამოდ დარჩებიან. (სურა ბაყარა, აიათი 217)

ვინც სარწმუნოებას უარყოფს, უკვე ფუჭია მისი საქმენი და საიქიოში წაგებულნი იქნებიან“ (სურა მაიდე, აიათი 5)

ისლამის სწავლულების მოსაზრება მტკიცეა იმ საკითხთან დაკავშირებით, რომ პიროვნება, რომელიც ჭეშმარიტ რწმენას, ისლამს უარყოფს და ასე მოკვდება, მისი საქმენი ფუჭად იქცევა. თუმცა ადამიანი, რომელიც ისლამის გარდა სხვა რწმენას აირჩევს, მაგრამ შემდეგ ისევ ისლამს დაუბრუნდება, მისი ქმედებების ფუჭად ქცევის საკითხი არაერთგვარია.

შაფი მეზჰების იმამის მიხედვით, თუკი ისევ ისლამს დაუბრუნდება, ადრე გაკეთებული საქმენი ფუჭად არ ჩაითვლება. ვინაიდან სურა ბაყარას 217-ე აიათში არსებული ბრძანება კი პირობითია: „და მოკვდება ურწმუნოდ“. იმამი ებუ ჰანიფეც იმავეს ამბობს, რომ „ურწმუნოება ადრე გაკეთებულ საქმეებს ფუჭად აქცევს“. სურა მიადესა და ბაყარაშიც პირობითობა არ არის დაცული და პირდაპირ ნათქვამია: „ვინც სარწმუნოებას უარყოფს“. გამომდინარე აქედან, ვინც ურწმუნოებაში ჩავარდება, მისი საქმენი ფუჭად იქცევა.

ამასთან ერთად იმამი შაფი ამბობს, რომ ვინც სიკეთეს გააკეთებს, შემდეგ რწმენას უარყოფს, მაგრამ შემდეგ ისევ ისლამს დაუბრუნდება, ის პიროვნება არ დაისჯება და შესაბამისად მადლსაც მიიღებს. რაც შეეხება ებუ ჰანიფეს, იგი განმარტავს, რომ რწმენის უარყოფმა პიროვნებამ ისევ ისლამს რომ დაუბრუნდეს, ადრე გაკეთებული საქმეებისგან ვერ ისარგებლებს, ისინი ფუჭად ექცევა.

4. როგორ მოვიქცეთ მეჩეთში?

უკეთილშობილესი მუჰამედ შუამავლის ერთ-ერთი თანამიმდევარი მეჩეთში შესვლის წესებზე საუბრობს და დასძენს: „ჩვენ როდესაც მეჩეთში შევდიოდით, ისე როგორც ფეხსაცმელებს ვტოვებდით გარეთ, ასევე ამქვეყნიურ ყველა საკითხსა და პრობლემასაც მეჩეთის გარეთ ვტოვებდით.“ მეორე თანამიმდევარმა სთხოვა შემდეგი რამ დაემატებინა: “ჩვენ როდესაც მეჩეთში შევდივართ, ამქვეყნიურ თანამდებობას და მატერიალურ მდგომარეობაზე ფიქრსაც კი გარეთ ვტოვებდით.” თუკი საკითხს ჩავუღრმავდებით, დავინახავთ, რომ ამქვეყნიურზე დარდსა და მწუხარებას ყოველდღიურად შეუძლია ადამიანს დროის დიდი ნაწილი დააკრავინოს. ჩვენ მეჩეთში ყოფნას დროის უმცირეს ნაწილს ვუთმობთ. ამიტომაც მაშინ, როდესაც მეჩეთში შევიდვართ, ამქვეყნიურ ყველა პრობლემაზე, დარდზე, მწუხარებაზე, თანამდებობასა და მატერიალურ სიმდიდრეზე ფიქრისთვის დროს უქმად ნუ დავკარგავთ. მეჩეთში შესვლით მხოლოდ უზენაესი ალლაჰის ღვთისმსახურის გავლენის ქვეშ ექცევი, რომელიც სენტის და სრულიად ყველა მოკვდავისთვის ყველაზე საუკეთესო მომენტია წუთისოფლის ცხოვრებაში.

რომელი სამოთხე იყო ის, სადაც წმინდა ადამი და ევა ცხოვრობდნენ?

ზოგიერთები ამბობენ, რომ სამოთხე რომელშიც წმინდა ადამი და ევა ცხოვრობდნენ, ის ადგილია, სადაც საიქიოში მორწმუნეებმა სამარადისოდ უნდა დაიმკვიდრონ. ზოგიერთები კი იმასაც ამბობენ, რომ წმინდა ადამს რომ არ დაერღვია უზენაესი ალლაჰის ბრძანება, დღეს ჩვენ სამოთხეში ვიქნებოდითო. ვინც ასე ფიქრობს დარწმუნებული იყვენ, რომ ეს მოსაზრება სრული აბსურდია. საიქიო სამოთხე მხოლოდ საიქიო ცხოვრებისთვის არის განკუთვნილი და იქედან არცერთი პიროვნება გარკვეული დროით დარჩენის შემდეგ არ გაძევდება. საიქიო სამოთხე ის ადგილია, რომელსაც დიადმა გამჩენმა „სამარადისო სამყოფელი“ უწოდა. ამიტომაც, ვინც საიქიო სამოთხეში დაიმკვიდრებს თავს ის იქ სამარადისოდ დარჩება.

კი მაგრამ, მამ რომელი სამოთხე იყო ის, სადაც წმინდა ადამი და ევა ცხოვრობდნენ. ეს სამოთხე „გამოცდის სამოთხე“ ან კიდევ ღვთიური პროგრამის ამოქმედების ადგილი იყო. წმინდა ყურანში შეხვდებით ციტატებს სადაც ამქვეყნიური ბალები „სამოთხედ“ მოიხსენიება. მაგალითისთვის სურა ყალემის 17-ე აიათში „ესაბაბულ ჯენნეთი“ ანუ „ბაღის მკვიდრნი“ სურა ქეჰფის 32-ე აიათში „ჯენნეთეინი მინ ელნაბინ“ ანუ „ორი ვენახი“ ხოლო სურა სებეს 15-ე აიათში „ჯენნეთან“ ანუ „ორი ბაღი“. როგორც ვხედავთ უზენაესი ალლაჰი ამქვეყნიურ ბალებს „ჯენნეთად-ანუ სამოთხედ“ მოიხსენიებს. გამომდინარე აქედან ვიგებთ, რომ ყურანში მოცემული სიტყვა „ჯენნეთი ანუ სამოთხე“ მხოლოდ საიქიო ცხოვრებასთან არ ასოცირდება.

მამ ასე, როდესაც უზენაესმა ალლაჰმა უბრძანა წმინდა ადამს: „და (უთხრა ალლაჰმა) ჰეი ადამ! დასახლდით შენ და შენი ცოლი სამოთხეში“. (სურა არაფი, აიათი 19) აიათში ხსენებული სიტყვა „სამოთხე“ არ არის „სამარადისო სამყოფელი“. „ეს იყო ადგილი სადაც ღვთიური პროგრამის ამოქმედების ბაღად იწოდდა“. გამომდინარე აქენად, არ შეიძლება ვთქვათ, რომ ადამიანის სამოთხიდან გამოძევების მიზეზი წმინდა ადამის მიერ ჩადენილი ცოდვა იყო. რადგან უზენაეს ალლაჰს ჯერ კიდევ წმინდა ადამის გაჩენამდე მისი მოვალეობა გაცხადებული ჰქონდა. სურა ბაყარას 30-ე აიათში ნათლად არის მოცემული: „აკი უთხრა უფალმა შენმა ანგელოზებს: ხალიფა (ნაცვალი) უნდა დავადგინო დედამინაზე“. ეს არის ჭეშმარიტი მტკიცებულება, რომ წმინდა ადამი დედამინაზე ხალიფად იქნა გაჩენილი. მის შთამომავალთაგან კეთილისმქნელნი საიქიო სამარადისო სამოთხეში დაიმკვიდრებენ და იქ ვინც დაიმკვიდრებს სამარადისოდ ღვთიურ წყალობებში დარჩება.

ბრძნული გამონათქვამები

☞ თუკი გრძნობ ტკივილს მაშინ ს - ლიერი ხარ და თუ სხვის ტკივილს შეიგრძნობ მაშინ ადამიანი. ლ.ტ.

☞ არ არსებობს იმაზე უფრო მდაბიო ადამიანი, ვინც ამქვეყნიური მატერიალური სარგებელის გამო პატივისცემასა და სიყვარულს გამოხატავს.

☞ „ნუ გაიცინებ თუკი ვინმეს დავარ - ნილს ნახავ, ვინაიდან არ იცი, დრო შენ რას გიმზადებს“

☞ ორპირ მეგობარს, ვაჟკაცი მტერი გირჩევნოდეს, სულ რომ არაფერი, ორპირი-მეგობრისავით ზურგიდან არ გესვრის, ის პირდაპირ შუბლში გესვრის, როგორც ვაჟკაცს შეშვენის...

☞ რაც გინდა ის გააკეთე როგორც გი - და ისე იცხოვრე, მაგრამ იმისათვის რომ შენ გაიცინო, სხვა არ აატირო, საკუთარი მოგების გამო არავინ გაყიდო..

☞ მეუღლე არა მკლავს, არამედ გულს უნდა უხდებოდეს. ის არა წარმავალი ხალისის არამედ დაუსრულებელი სუნთქვა უნდა იყოს ქმრისთვის.....

☞ თუკი გსურს შეიძინო ისეთი რამ, რ - საც არ მოგპარავენ, მაშინ შეიძინე წიგნები, რამეთუ ჩვენ ხალხს წიგნის გადაშლაც კი სძაგს.

☞ მაშინ იწყება თავისუფლება სადაც მთავრდება უვიცობა, ვინაიდან უვიცზე თავისუფლების მინიჭება გიჟის თავიდან ფეხებამდე შეიარაღების ტოლფასია...

☞ ლოცვა გულიდან ამოფრქვეული სულიერების ნაწილი, შინაგანი სამყაროს სილადე, სულის საკვები, მორწმუნის ზეამაღლება და გამჩენსა და მორწმუნეს შორის პირდაპირი კავშირია.

☞ ამ ქვეყანაში არ არსებობს მ - მარცხენე მემარჯვენე, განვითარებული ან ჩამორჩენილი. აქ მხოლოდ ღირსეულ და უღირს ადამიანებს გადააწყდები.

☞ „თუ ფული გაქვს ადამიანები შენ

გიცნობენ, მაგრამ როცა ფული აღარ გექნება შენ იცნობ ადამიანებს“

☞ ჯიჰადი: შრომაა დაუღალავი ადამ - ანთა კეთილდღეობისთვის.

☞ წარმატება ნიშნავს იმის მიღებას, რაც გსურთ. ბედნიერება კი ნიშნავს იყოთ კმაყოფილი იმით, რაც გაქვთ. (დეილ კარნეგი)

☞ ნურასოდეს განიკითხავ სხვას. რა - გან შენთვის შეიძლება ცნობილია მის მიერ ჩადენილი ცოდვის შესახებ, მაგრამ არამგონია იცოდე რომ შეიძლება მან მოინანია ის.

☞ ადამიანები წვიმის წვეთებით არ - ან. ზოგი ტალახში ეცემა ზოგი კი ვარდის ფუცლზე.

☞ „პიროვნებისთვის სხვების წინაშე მ - ცემული დარიგება, არათუ დარიგება არამედ შეურაცხყოფა“. (კეთილშობილი ალი)

☞ „ზოგიერთ ადამიანს, მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი სათქმელი აქვს დუმს, ვინაიდან იცის რომ მას არავინ გაუგებს“.

☞ „თქვენი არ ვიცი, მაგრამ მე ამქვე - ყნად ყველაზე მეტად უმეცრების მეშინია. ვინაიდან უმეცრება ეს ის სიბნელეა, სადაც ადამიანი თვლის, რომ მისი ცდნის გარდა სხვა ნამდვილი ცოდნა არ მოიპოვება. უმეცრება შხამიან ჟინსა და ფანტიკურ გაუტანლობას აძლიერება. ხოლო ყველაზე უარესი ის არის, რომ უმეცარი ვერ ხდება, რომ უმეცარია“.

☞ „ყველას სურს ჰქონდეს ლამაზი ვარდი, ლამაზი ღამე და კეთილი მეგობრობა. თუმცა ყველაზე მნიშვნელოვანი კი ის არის, რომ ვარდი ეკალთან ერთად, ღამე თავისი იდუმალებით, ხოლო მეგობარი მისი ყოველგვარი დარდებთან ერთად გვიყვარდეს“.

ნდობა

ეს ნიშნავს „გნამდეს, ენდობოდე, გრძობდე საკუთარ თავს უსაფრთხოებაში“. რაიმეს იმედი და რწმენა, ვინმეს ნდობა არის ადამიანის მაღალი უნარი და ხასიათი, რომელიც მისი ჭეშმარიტებისა და სისწორისგან მოდის. ამის საპირისპიროა — ანგარებიანობა, მიცემული სიტყვის არდაცვა, ღალატი. როდესაც ადამიანებს შორის ნდობის გრძობა ქრება, მაშინ მათი ურთიერთობები ირღვევა, საზოგადოება ხრწნას იწყებს და ანარქია გარდაუვალია. ისლამის რელიგია უარყოფს ნდობის ბოროტად გამოყენებას და მას ორპირობის კლასიფიკაციას აძლევს. ისლამი ადამიანს ჭეშმარიტ მორწმუნე მუსლიმად ყოფნას უბრძანებს და არა ცილისმწამლებად და შუოთის ამტყვად, რომელთაგანაც ადამიანები განშორებას ცდილობენ. მათი ტანჯვა-წამება განკითხვის დღეს საშინელი იქნება, ვინაიდან „ალლაჰი სამართლიანად ყოფნას ბრძანებს“. (სურა ჰუდი, 11/112)

ჩვენმა წინაპრებმა სახელი გაითქვეს, როგორც საიმედო, ნესიერმა, კეთილშობილმა და პატივისცემის ღირსმა ადამიანებმა. ნამდვილი მუსლიმის ხასიათში არ არსებობს ისეთი შტრიხები, როგორებიცაა: სიმდაბლე, სიმხდალე და არაადამიანობა. მაგრამ თუ ჩვენ პატივისცემის ღირსი ხასიათის თვისებები დავკარგეთ, ეს აჩვენებს, თუ რა ხარისხით დავშორდით ღვთიური ბრძანებების შესრულებას და როგორი გულგრილნი გავხდით მათ (ბრძანებების) მიმართ. ჩვენ უნდა ვესწრაფოთ, ეს ნაკლოვანებები რაც შეიძლება მალე გამოვასწოროთ, ვინაიდან ადამიანის და მთელი კაცობრიობის მორთულობა არის სანდობა. არ უნდა დავივიწყოთ იმის შესახებაც, რომ თუ საზოგადოების ნევრებს შორის ერთმანეთის მიმართ უნდობლობა წარმოიშობა, მაშინ ამ საზოგადოებაში მეგობრობა, სამართლიანობა, სინდისი და გულმონყალება დაიკარგება. ხდება ღირებულებების გადაფასება და შეხედულებების შეცვლა სამართლიანობაზე, მექრთამეობაზე და პროტექციონიზმზე. თუ ადამიანებს უზენაესი ალლაჰის წინაშე შიშის გრძობა არ აქვთ, ხოლო ნდობა სამართალდამცავი სისტემისადმი დაკარგულია, ეს ნიშნავს, რომ საზოგადოება კატასტროფას უახლოვდება.

მხოლოდ ღვთისმოშიშობასა და სახელმწიფო მართლმსაჯულების სისტემას შეუძლია საზოგადოების მთლიანობისა და სიმშვიდის უზრუნველყოფა. ამისათვის ადამიანები უნდა მიჰყვნენ ალლაჰის ყველა ბრძანებას და ჩვენი საყვარელი შუამავლის ﷺ დიდებულ სუნეთს, ვინაიდან ყოვლისშემძლე გამჩენმა ყურანში ბრძანა:

فَأَسْتَمِعْ كَمَا أَمَرْتُ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

„მამ, მტკიცედ იდექი, როგორც გებრძანა, და ვინც მოიქცა შენთან ერთად . და არ გადახვიდეთ ზღვარს. უეჭველად, იგი ხედავს, რასაც სჩადიხართ.“ (სურა ჰუდი 11/112)

თვინიერება

რბილი, დამყოლი ხასიათის ქონა ნიშნავს იმას, რომ ხარ თავაზიანი, თვინიერი ადამიანი. ისლამში თვინიერება ხასიათის ძალიან სასურველი და მოთხოვნილი თვისებაა, ვინაიდან უწყინარი, რბილი ზნის პატრონი სიყვარულსა და მიზიდულობის ძალას ატარებს, რომელიც ირგვლივ მყოფ ადამიანებზე ვრცელდება და მათ ამშვიდებს. ჩვენი შუამავლის ﷺ ერთ-ერთი დიდებული თვისებურებას მისი უწყინარობა წარმოადგენდა. ალლაჰს უყვარს რბილი, დამყოლი ხასიათის მქონე თავისი მონა-მსახურები. წმინდა ყურანში უზენაესი ალლაჰი ამის შესახებ ასე ბრძანებს:

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

„აღლაჰისგან ბოძებულმა მონყალებამ ღმობიერი გაცხადა მათ მიმართ. არადა უხეში და უღმობელი გული რომ გქონოდა, შემოგეცლებოდნენ“. (სურა ალი იმრანი, 3/159)

ადამიანების მოხმობისას და მათი აღზრდისას, ცდილობდა რა მათი ზნეობრიობის გაუმჯობესებას, აღლაჰის შუამავალი ﷺ საფუძვლად ყოველთვის იღებდა ადამიანებთან რბილ და კეთილგანწყობილ დამოკიდებულებას. ურჩევდა რა თავის თანამიმდევრებს, რომ ისინი თავაზიანები და აღზრდილები ყოფილიყვნენ, ის ამბობდა:

„გამჩენი მონყალეა თავისი მონა-მსახურების მიმართ. აღლაჰი კმაყოფილია იმ ადამიანით, ვინც სხვების ცხოვრების შემსუბუქებას ცდილობს. რაც შეეხება იმათ, რომლებიც ადამიანთა ცხოვრებას ართულებენ, აღლაჰი ართმევს მათ ყველა სიკეთეს და გამოიღობლებს გადასცემს“. (ბუჰარი, ადაბი, 35; მუსლიმი, ბირრი, 77)

სხვა ჰადისში აღლაჰის შუამავალი ﷺ ბრძანებს:

„სადაც სირბილე და მსუბუქი ზრუნვაა, იქ ყოველთვის არსებობს სილამაზე. იქ სადაც კარგი ურთიერთობების დეფიციტია, არაფერი კარგი არ არის“.

წმინდა შუამავალი ﷺ თავაზიანად და მზრუნველად ეპყრობოდა იმ ადამიანებს, განსაკუთრებით ბედუინებს, რომლებსაც ისლამი ახლად ჰქონდათ მიღებული და ნორმალურად აღზრდილნი არ იყვნენ და ამიტომ მოკლებულნი იყვნენ ქცევის ელემენტარულ ნესებს. ის მათ უხეშად არასდროს ექცეოდა, სრულიად პირიქით, ის აკეთებდა ყველაფერ შესაძლებელს, რათა ისინი თავისკენ მიეზიდა. აღლაჰის შუამავლის ﷺ ცხოვრებიდან შეგვიძლია გავიგოთ უამრავი მაგალითი, როდესაც ახლადმოქცეულების უხეშ გამოხტომებს ის გაგებით ეკიდებოდა.

როგორი კეთილისმქმნელიც უნდა იყოს ადამიანი, როგორი ნიჭი და ოსტატობა უნდა ჰქონდეს მას, თუ იგი სასტიკი და მკვეთრი ხასიათის პატრონია, მაშინ ამას შეუძლია ყველა მისი კარგი ქმედება დაგვაფიქვინოს. ამასთან დაკავშირებით კაცობრიობის სიამყე ﷺ ამბობს:

„უნყინარობასა და თავაზიანობას მოკლებულ ადამიანებს, ყველა სიკეთე და მადლი მოაკლდებათ“. (რჩეული ჰადისები, ჰადისი 80)

„უზენაესი აღლაჰს უნყინარობა და თავაზიანობა უყვარს. ასეთი ზნის ადამიანებს ისეთ ნყალობებს უბოძებს, რომლებსაც სასტიკ ადამიანებს არასდროს აძლევს. ხოლო რადგან ასეა, მოდით, ჩვენი სიტყვები და საქმეები ცხოვრებაში სხვა ადამიანების ჩავგვრითა და ძალადობით არ გავაჭაროთ. არ უნდა დავივინყოთ იმის შესახებ, რომ მაგარი ძმარი ზიანს აყენებს იმ ჭურჭელს, რომელშიც ასხია, ასევე არ უნდა დავივინყოთ უზენაესი აღლაჰის სიტყვები:

الَّذِينَ يُتَفَقَهُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَآظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

„რომლებიც გასცემენ ჭირშიც და ღზინშიც, იოკებენ მრისხანებას, პატიობენ ხალხს. და აღლაჰს უყვარს კეთილისმქმნელები“. (სურა ალი იმრანი, 3/134)

საბავშვო გვერდი

საბავშვო რუბრიკა მომზადებულია ტელ „ნიონან“ ლაწარუებით

38- იპოვეთ 7 განსხვავება

38- საბავშვო ცესცები

39 - ვაგრძნობინოთ ბავშვებს სიყვარული

იკოვით სურათებს შორის 7 განსხვავება

სამაგზედ ცესცები

1. რომელ წლებში ცხოვრობდა საქართველოს ცნობილი მეფე დავით აღმაშენებელი?

- ა. 1037-1125 გ. 1073-1125
- ბ. 1073-1115 დ. 1087-1152

2. კეთილშობილი ომერი რამდენი წლის განმავლობაში იყო ისლამური სახელმწიფოს ხალიფა?

- ა. 10 წელი 634-644 ბ. 2 წელი 632-634
- გ. 12 წელი 644-656 დ. 5 წელი 656-661

3. ბედირის ველზე რამდენი მუსლიმი დაეცა შეჰი-დად და რამდენი დაიღუპა წარმართთა რიგებიდან?

- ა. 70 მუსლიმი და 40 წარმართი
- გ. 900 წარმართი 313 მუსლიმი
- ბ. 14 მუსლიმი და 70 წარმართი
- დ. 70 მუსლიმი 14 წარმართი

4. რომელ წელს და სად მოკლეს ცნობილი ქართველი პოეტი და საზოგადო მოღვაწე ილია ჭავჭავაძე?

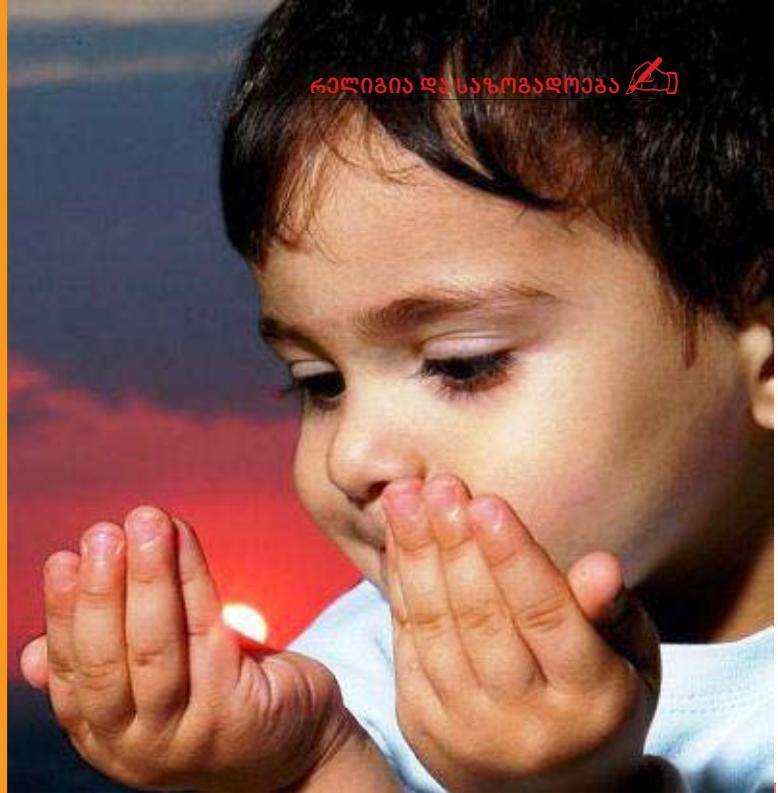
- ა. 1907 წელს წინამურთან
- გ. 1890 წელს საგურამოში
- ბ. 1905 წელს თბილისში
- დ. არ მოუკლავთ 1907 წელს გარდაიცვალა

5. წმინდა შუამავლის საფლავის გვერდით რომელი ორი ჰალიფა არ განისვენებს“?

- ა. ჰალიფა ებუ ბექრი და ოსმანი
- გ. ჰალიფა ოსმანი და ომერი
- ბ. ჰალიფა ალი და ომერი
- დ. ჰალიფა ოსმანი და ალი

6. სად განისვენებს ისლამის ცნობილი სარდა-ლი და შუამავლის ბიძა ძვირფასი ჰამზა?

- ა. ქ. მედინაში უჰუდის ველზე
- გ. ქ. მედინაში ბედირის ველზე
- ბ. ქ. მედინაში წმინდა შუამავლის საფლავის გვერდით
- დ. ქალაქ მექაში.

დავაჯილდოვოთ პატარები!

იმამი მალევე მოგვითხრობს: როდესაც ერთ ჰადისს დავიზებირებდი, მამა აუცილებლად პატარა საჩუქარს გამიკეთებდა. ასე მეც დიდი ხალისით ვიზებირებდი ჰადისებს. თუმცა გარკვეული დროის შემდეგ ჰადისებს არა საჩუქრისთვის, არამედ ჰადისის სწავლით მიღებული სიამოვნების გამო ვიზებირებდი.

როცა ბავშვის ქმედებები ცუდისკენ მიდის და უარესდება, ამ ყველაფრის მიზეზი, დიდი ალბათობით, სათანადო სიყვარულის უკმარისობაა. ან კიდევ, თუკი ბავშვის ქცევები საუკეთესოსკენ მიემართება, ეს არის შედეგი იმ ღირსეული და ზომიერი სიყვარულისა, რომელსაც თქვენ თქვენი შვილის მიმართ იჩენთ.

უხეშობა და დაშინება ბავშვის შინაგანი დისციპლინის ჩამოყალიბებას მნიშვნელოვნად აბრკოლებს. ამიტომაც კარგად აღზრდილი ბავშვი ის იქნება, რომელიც დამოუკიდებლად შეძლებს გადანყვეტილების მიღებას და თავს ისე იგრძნობს, როგორც ჩამოყალიბებული ადამიანი.

ადამიანი სიყვარულის წყალობით რწმენას გაითავისებს. სიყვარულით წარმართული სწავლება უფრო მაღალხარისხიანია და მარტივად მიიღწევა სწავლების დასახული მიზანი.

ვედრება

ღმერთო დიდებულო! მოგვიტევე შეცოდებანი ჩვენი. სიკეთე, წყალობა მოგვმადლე ამიერ სოფელში და იქ, სადაც სამარადუამოდ უნდა დავმკვიდრდეთ, სამოთხეში! ყოვლად ქებულო ღმერთო სამყაროთა! გვიბოძე ძალა შენი ნების აღსრულებისა! სიკეთის კეთებისა და სიავის აღკვეთისა. ღმერთო ჩემო! ნუ მისცემ ჩვენს მტრებს, მონინააღმდეგენს, ფარისეველთ იმის უფლებას, რომ ჩვენს ერთიანობასა და ძმობაში ხინჯი შეიტანონ! ღმერთო მოწყალო! გვინყალობე ძალა იმისთვის, რომ სატანა, რომელიც ადამიანის მტერია დასაბამიდანვე, ვსძლიოთ და მარცხი განვაცდევინოთ იმათ, რომელნიც მისგან იღებენ განკარგულებებს. ღმერთო ჩემო, გაგვამთლიანე, გაგვაძლიერე და გაგვაერთიანე!...

ყოვლადქებულო დიადო ღმერთო! მოგვეცი ძალა შენი ნების აღსრულებისა. გვანიე იმათ გზას, რომელთა ზედა მოიღე წყალობა. მოგვმადლე სიმტკიცე ჭეშმარიტების აღდგენისა. გვიბოძე შემეცნების უნარი ჭეშმარიტების აღქმის და ადამიანის დედამიანზე მოვლენის არსის შეცნობისა, ჩვენ ხომ მხოლოდ შენ გცემთ თაყვანს და მხოლოდ შენ გსასოებთ შენვენას. ყოვლადძლიერო ღმერთო სამყაროთა! მოგვმადლე სიმტკიცე ფერხთა, რათა სამართალმა იზეიმოს, დასრულდეს ძმათა შორის მტრობა და მშვიდობამ დაისადგუროს ქვეყანასა ზედა.

ვაგრძობინოთ ზავშვეშ სიყვარული

ზავშვები უნდა გვიყვარდეს და მათ ეს სიყვარული უნდა ვაგრძობინოთ. მათთვის უნდა გამოვძებნოთ საალერსო სიტყვები და მოვექცეთ თბილად.

იქ, სადაც არ არის სიყვარული, არც სწავლება იქნება. აუცილებელია ენა-ტკბილობა და თბილი მოპყრობა. ბუნებრივია, გვიყვარება ისეთი ზავშვები, რომლებიც ხასიათით ჩვენ გვგვანან, მაგრამ აქ უმთავრესი ყველა ზავშვის სიყვარულია.

სიყვარულზე, როგორც ცნებაზე, სხვადასხვა გამოხატულებით წმინდა ყურანის ოთხმოცდათერთმეტ აიათშია საუბარი. აღსანიშნავია, რომ უფრო მეტად ყურადღება გამახვილებულია უზენაესი ალლაჰისა და წმინდა შუამავლის სიყვარულზე. გამომდინარე აქედან, სიყვარული და დაფასება მუსლიმი ადამიანისთვისაა. უკეთილშობილესი შუამავლის ეს ჰადისი სწორედ ამას გვასწავლის: *“გაუადვილეთ, არ გაუძნელოთ, უმხარობლეთ, არ შეაძლოთ.”* (ბუჰარი, საჰიჰ, ილიმ, 11.)

როცა ზავშვის ქმედებები უარყოფითისკენ მიდის და თანდათან უარესდება, მიზეზი, დიდი ალბათობით, უსიყვარულობაა. თუკი ზავშვის ქცევები უკეთესობისკენაა მიმართული, ეს არის შედეგი იმ ღირსეული და სათანადო სიყვარულისა, რომელსაც თქვენ თქვენი შვილის მიმართ იჩენთ.

უხეშობა და დაშინება ზავშვის შინაგანი დისციპლინის ჩამოყალიბებას მნიშვნელოვნად აბრკოლებს. ამიტომაც კარგად აღზრდილი ზავშვი მხოლოდ ის იქნება, რომელიც დამოუკიდებლად შეძლებს გადაწყვეტილებების მიღებას და თავს ისე იგრძნობს, როგორც სრულყოფილი ადამიანი.

ადამიანი სიყვარულის წყალობით ითავისებს რწმენას. სიყვარულით წარმართული სწავლება უფრო მაღალხარისხიანია და ამგვარად სწავლების დასახული მიზანიც მარტივად მიიღწევა.

38-ე გვერდზე განთავსებული ტესტების პასუხები:
1. გ 2. ა 3. ბ 4. ა 5. დ 6. ა